"DRAUGAS"
Published Daily Except Sundays by
TERMS OF SUBSCRIPTION
One Year $6.00
Six Mths $3.50
Thursday's Edition $2.00
Advertising rates on application
AT NEWS-STANDS 2c A COPY
DRAUGAS PUBLISHING CO., Inc.,
1800 W. 46th St., Chicago, Illinois.

DRAUGAS

LITHUANIAN DAILY FRIEND

FIRST EDITION
PIRMOJI LAIDA

Published and distributed under permit (No. 468), authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Chicago, Ill. By the order of the President, A. S. Burleson, Postmaster General.

KAINA PRICE 2 CENTAI CENTS
CHICAGO, ILLINOIS, TREČIADIENIS, GRUODIS (DECEMBER) 24 D., 1919 M.
ENTERED AS SECOND-CLASS MATTER MARCH 31, 1916, AT CHICAGO, ILLINOIS UNDER THE ACT OF MARCH 3, 1879.
METAI-VOL. IV. No. 301

SVEIKI, SULAUKE KRISTAUS UŽGIMIMO ŠVENTĖS

Latviai ir Lietuviai nesitars su Bolševikais

Estų su bolševikais konferencija regis bus pertraukta

DARBUOJAMASI UŽ PABALTIJOS SĄJUNGĄ.

RYGA, gr. 21 (per Copenhageną gr. 22).—Estonijos vyriausybės atstovai, katrie čia dalyvavo talkininkų militarinėje konferencijoje, iškeliavo Dorpatan. Ir išvažiuodami iš čia estai pareiškė, jog vargiai jie vieni ilgiau konferuosią su bolševikais.

Čia konferencijoje tečiaus paaiškėjo tas, jog latviai su lietuviais galutinai nusprendė nesitaikinti su bolševikais. Su tuo pilnai sutiko talkininkų atstovai.

Yra aišku, jog estų vyriausybė pertrauks konferenciją su bolševikais nors ligi pirmosios sausio savaitės. Nes tą savaitę Pabaltijos viešpatijos rengia suvažiavimą Gelsingforse su tikslu įsteigti tų viešpatijų sąjungą.

Darbuojamasi už sąjungą.

Čia nuolat didėja prielankumas Pabaltijos tautų sąjungai. Kuomet butų įsteigta sąjunga, tuomet bendras veikimas už tautų ir šalių nepriklausomybę butų labjaus pasekmingesnis. Pavieniui negalima to atsiekti. Sąjunga tuomet drąsiau pagalvotų ir apie taiką su bolševikais, ar kitokios rųšies rusų valdžia.

Latvijos premjeras Ulmanis pasakė: "Jei reikia daryti taiką, tegu tokia bus daroma bendrai. Jei prisieina kariauti —tai kariauti bendrai."

Talkininkai padrąsino Pabaltiją.

Toliaus Ulmanis kalbėjo:

"Skirtingumai rubežių klausime tarpe Latvijos, Estonijos ir Lietuvos nedros jokių sunkenybių ir lengvai bus susitaikinta.

"Rubežių klausimas tarp Lietuvos ir Lenkijos labjaus rimtas. Tečiaus ir tas klausimas be sunkenybių butų išrištas, jei talkininkai imtų daugiau interesuoties Pabaltijos viešpatijos gyvenimu.

"Ačiu generolo Niessel komisijai, Pabaltijos viešpatijos ne tik tampriai susirišo su talkininkais, bet dar ir savyje įgijo daug naujo pasitikėjimo."

Kodėl neįsteigta Pabaltijos sąjunga.

Pabaltijos sąjunga ligšiol nejvykinta del dviejų svarbių priežasčių, anot premjero Ulmanis.

Pirmiausia—del išimtinos Estonijos pozicijos. Estonija, imant praktikaliai, yra kaipir nepriklausoma ir gerai susiorganizavusi viešpatija, turinti stiprią ir išrengtą kariuomenę. Kad tuo tarpu Lietuva su Latvija yra daug nukentėjusios nuo vokiečių okupacijos. Tas taigi ir pakelia nesusipratimų su Estonija, kaipo su nelygia viešpatija.

Ulmanis tečiaus pažymi, jog šiandie tie nesusipratimai palengva ima nykti. Atmaina įvyksta po to, kuomet Lietuvą ir Latviją apleido vokiečiai. Šitos šalys šiandie jau progresuoja viešpatijų patvarkymu ir armijų organizavimu.

Reikalingas pripažinimas.

Kita priežastis, katra trukdo įkurti sąjungą, tai ta, jog tarptautinėje pozicijoje nelygiomistovi trys Pabaltijos viešpatijos su Suomija ir Lenkija. Pastarosios yra pilnai nepriklausomos. Kad tuo tarpu Pabaltijos viešpatijos pripažintos tik kaipo de facto, be galutino tarptautinio nuosprendžio.

Suomija su Lenkija, suprantama, daiktas, nenori susirišti su Pabaltijos viešpatijomis taip ilgai, kol šitoms nebus pripažinta nepriklausomybės.

Taigi šitos priežastis kol-kas ir neleidžia įkunyti Pabaltijos viešpatijų sąjungą.

Premjeras Ulmanis buvo paklaustas, ar gen. Yudenič galės savo kariuomenės liekanas perkelti Latvijon, atsakė neaiškiai. Pareiškė, jog visokios apie tai kalbos ne visai teisingos.

AUGŠČIAUSIAS TEISMAS PERKRATINES PROHIBICIJOS AMENMENTĄ.

Teismas nuspręs, ar amendmentas nesipriešina konstitucijai.

Washington, Rhode Island ir New Jersey valstijos augščiausiam šalies teismui padavė peticiją, reikalaudamos perkratyti svaigalų prohibicijos amendmento svarbumą. Nes tos valstijos nesutinkančios su tuo amendmentu ir neapsimančios jo pildyti.

Augščiausias teismas priėmė peticiją ir sausio 5 dieną paskyrė tonas valstijoms paduoti priežasčių, kodel jos priešingos amendmentui.

Tas reiškia, jog augščiausias teismas pagalias turės nuspręsti, ar tas amendmentas sutinka, ar ne su šalies konstitucija.

LENINAS SIŪLO ŠIMTUS TUKSTANČIŲ RUBLIŲ DOVANŲ.

Washington, gr. 24. — Valstybės departamentui pranešta, jog Rusijos bolševikų galva Leninas paskelbęs nuo 50,000 ligi 450,000 rublių dovanų už padarymą nuogeriausių ir tinkamiausių planų militarinėms tankoms.

VICE PREZIDENTAS NENORI BUT SENATORIUM.

Sako, užtenka aštuonerių metų tarnybos.

Indianapolis, Ind., gr. 24. — Ilgas laikas buvo spekuliojama, ar kartais šalies vice-prezidentas Marshall nepanorės but kandidatu į senatorius ateinančiais metais.

Pagaliaus čia prašneko pats vice-prezidentas. Jis pažymėjo, jog nemanąs but kandidatu į senatorius. Sako, gana jam per aštuonerius metus pirmininkauti senate.

UNGARIJAI TRŪKSTA KURO.

Budapestas, gr. 24. — Ant Ungarijos geležinkelių del kuro trukumo visai savaitei sustabdyta pasažierinių traukinių važinėjimas.

MAŽOS VERTĖS NARDANČIOS LAIVĖS.

Paryžius, gr. 24. — Sulig augščiausios taikos konferencijos tarybos nusprendimo, į Pranczuzijos uostus atplaukė Pranczuzijai paskirtos 45 vokiečių nardančios laivės. Didžiumos iš jų nebus galima pataisyti.

GEN. PERSHING NETINKAMAS Į PREZIDENTUS.

Taip sako kongreso atstovas Schall.

Minneapolis, gr. 24. — Kongreso atstovas Thomas D. Shall iš Minnesota valstijos čia viešnam susirinkime kalbėdamas pareiškė, jog gen. Pershing absoliučiai netinka užimti prezidento ofisą.

Tą pat atstovas kitumet kongrese buvo priešingas paaugštinti Pershingą pilnuoju generolu.

BOLŠEVIKAI GAMINASI PRIEŠ KINIJĄ.

Paryžius, gr. 24. — Gauta žinių, jog Nikolai Lenin turįs pasitikėjimo, kad sekanti didelė šalis bus subolševikinta tai Kinija.

Iš Varšavos pranešama, jog Trockis apie pavasarį žadąs užpulti Lenkiją su skaitlinga kinų armija.

TRYS ŽUVO NUO NAMINĖS DEGTINĖS.

Kewanee, Ill., gr. 24. — Čia trys žmonės mirė ir du pavojingai serga, prisigėrus jiems namie darytos degtinės.

Mirė: Mike Postnik, John Krean ir Tony Sinkewicz.

Sušalo 700 Kolčako kareivių

ŠALE OMSKO ATRASTA SUŠALE KAREIVIAI.

Bolševikai paėmę nelaisvėn 10.500.

Londonas, gr. 23.—Iš Maskvos bolševikai praneša, jog šalę Omsko vienoj ligoninėj atrasta 700 visai sušalusių admirolo Kolčako kareivių.

Toliaus pranešama, jog kuomet ana mėnesį bolševikai paėmę Novonikolajevską, bolševikų rankosna papuolė apie 10,000 kareivių ir 500 oficierų.

Bolševikams ten teko ir didelis grobis, inėmus Amerikos Raudonojo Kryžiaus skyrių. Paimta 40 milijonų rublių Siberijos banknotais ir visa eilė visokios medžiagos.

Pranešime dar pažymima, jog žiaurus mūšiai seka Narvos, Kijevo ir Charkovo frontuose.

Buvo pasklydęs gandas, jog atsistatydino gen. Denikinas ir jo vietą užėmė gen. Wrangel. Bet apie tą negauta patvirtinančių žinių.

Ar nepapuolė bolševikams S. V. konsuliai.

Tomskas, Siberija, gr. 23.—Vietiniai bolševikai paėmė Taigą ties Siberijos geležinkeliu, kur susijungia geležinkelio linija, einanti į šiaurius. Todel atkirsta kelias daugelini traukinių vakaruose. Taippat atkirsta lenkų kariuomenė, kuri šiandie pati viena turi prasimušti perėjimą.

Vaakruose nuo Taigą buvo du Suv. Valstijų konsuliu—Hansen, kitumet buvęs Omske, ir Ray—Irkuneke.

Praėjo savaitė, kaip apie juodu neturima žinių.

Japonams rupi Irkuckas.

Paryžius, gr. 23.—Japonijos valdininkai daug susirupinę Siberijos miesto Irkucko likimu.

Japonijai norėtusi į ten pasiųsti kariuomenę. Bet nenorima tą daryti pirmiau nepasitarius su Amerika ir talkininkais.

Kiek žinoma, Amerikos vyriausybė nelabai nori, kad Japonai Siberijoje perdaug šeimininkautų.

Anglija grumoja kare Airijai

ANGLIJA GRIEŽTAI PRIEŠINGA AIRIJOS ATSIMETIMUI.

Paskelbti planai apie savyvaldą.

Londonas, gr. 23.—Anglijos premjeras Lloyd George vakar kalbėjo parlamente Airijos klausime. Paskelbė senai žadamus planus Airijos savyvaldos klausime.

Kalbėdamas jis griežtai pažymėjo, jog Anglija nekuomet nepakęs. Airijos atsimetimo nuo Britanijos imperijos. "Tie žmonės, katrie mintija, jog Anglija prie to bus priversta," kalbėjo premjeras, "nėra skaitę istorijos iš pastarųjų penkerių metų."

Toliau, premjeras pažymėjo, jog Anglija visuomet pasirengusi pakilti karėn, jei Airija mėgintų tikrai atsimesti nuo imperijos.

Anglijos pasiūlymai.

Premjeras Lloyd George plačiai išdėstė, kokią savyvaldą vyriausybė siūlo Airijai.

Duoda du parlamentu, vieną šiauriuose, kitą pietuose.

Pasiūlo įsteigti bendrą tarybą, katra nustatys kelią susiartinti abiem šalies dalim.

Airijos atstovybė Anglijos parlamente sumažinama ligi 40 atstovų.

Airijos parlamentu kontrolinuoja visus vietinius savo šalies reikalus ir veda visą tvarką šalyje, išėmus augštesniąją istatymdavystę, armiją ir laivyną.

Iš dviejų parlamentų padaryti vieną prigulės nuo pačių gyventojų noro.

Parlamentam teikiama dar ir kitokių privilegijų. Bet svarbiausieji reikalai priklauso imperijos parlamentui.

Airiai nenori savyvaldos.

Tuo tarpu airiai nenori nei klausyti apie tą savyvaldą ir su ana surišias visokias unijones.

Airiai nori pilnos nepriklausomybės, nori respublikos.

Reiškia, kad negreit pabaigs nesutikimai Anglijos s Airija.

PARKELIAVO TAIKOS KONFERENCIJOS ATSTOVAI.

New York, gr. 22. — Iš Paryžiaus čia parkeliavo taikos konferencijos atstovai: valstybės pasekretorius Polk, gen. Bliss ir daugelis kitų.

Pasakoja, jog turėję labai audringą kelionę. Polk sako, jog Suv. Valstijas žadėjęs aplankyti maršalas Foch.

PIRKITE KAR[illegible] ŽENKLE[illegible]

VARGAS DARBININKAMS JAPONIJOJE.

Sunkiai dirbama už menką užmokestį.

Tokyo, gr. 23.—Šiandie Japonijoje, lygiai kaip Amerikoje, darbininkams su streikais nevyksta kaip reikiant. Iš visų didesnių streikų Japonijoje laimėta tik vienas.

Tomis dienomis streiku nieko nelaimėję sugryžo darban 14,000 darbininkų vario kasyklose. Šiaurinėse salų dalyse buvo keletas anglekasių streikų. Bet ir ten nieko nelaimėjo darbininkai.

Darbininkams pavyko laimėti tik vienam dideliam streike. Kawasaki dokuose streikavo darbininkai. Jie laimėjo 8 valandas darbo dienoje, geresnę užmokestį ir bonusus.

Bet ten darbininkai panaudojo t. v. "palengvą streiką," kas japoniškai reiškia sabotažą. Kompanija išpradžių pasinaudojo žiaurybėmis prieš darbirinkus. Bet kuomet prie streikuojančių darbininkų prisidėjo apie 16,000 neorganizuotų darbininkų, kompanija buvo priversta nusileisti.

Ir tuojaus darbo valandos nuo 12 sumažinta lig 8 valandų dienoje. Padidinta užmokestis 70 nuoš. ir pagerinta darbo sąlygos.

Dabar ten darbininkams mažiausia užmokestis dienoje yra 75 centai amerikoniškais pinigais. Gi amatninkams didžiausia užmokestis $2.50.

PADEREWSKI SUGRYŽ AMERIKON.

Berlynas, gr. 23.—Iš Maskvos pranešamą, jog buvęs lenkų premjeras Paderewski iškeliausiąs Amerikon.

RUSAI APLEIDŽIA TOMSKĄ.

Irkuckas, gr. 23.—Kolčako kariuomenė pagaliaus kraustosi jau ir iš miesto Tomsko.

IŠVEŽTA MILIJARDAS SVARŲ CUKRAUS.

Washington, gr. 23. — Komercijos departamentas paskelbė, jog šįmet per pirmuosius dešimts mėnesių iš Suv. Valstijų Europon išvežta daugiau milijardo svarų cukraus vertės $97,000,000.

Daugiausia išvežta Anglijon ir Pranczuzijon.

Buvę daug streikų.

Darbo departamentą oficijaliam pranešime pažymima, jog šįmet nuo sausio 1 ligi lapkričio 1 Japonijoje buvo 421 streikas, kuriuose dalyvavo 55,235 darbininkai.

Iš tų 218 streikų pasibaigė kompromisais; 52 streikų laimėta, 76 visai pralošta ir 76 kiti atšaukta gavus darbininkams pažadėjimų.

Reikia pažymėti, jog Japonijoje darbininkų streikai uždrausti. Taippat uždrausta darbininkams organizuoties su tikslu pakelti streiką.

Bet čia darbininkų tarpe vargas toks didis, jog neatkreipiama domos į uždraudimus. Del vargo peržengiami įstatymai.

Sunkus darbai—mažai mokama.

Amerikos darbininkai negali simpatizuoti Japonijos darbininkų sąlygomis. 400 tukstančių japonų mergaičių audimine se dirba po 12 valandų paroje ir kiekviena iš jų, aplamai imant, uždirba vos po 40c.

Šilko industrijoje, kuri duoda pragyvenimą kuone vienai trečiajai daliai visų japonų gyventojų, dirbama po 13 valandų dienoje ir kur-kas mažiau mokama.

Yra šimtai visokių smalkijų industrijų, kaip, pav., degtukų dirbimas, kur už labai menką užmokestį dirba vaikai ir tai ilgas valandas. Dirba su baltuoju fosforu, kurs vartoti užgintas pirm 13-kos metų tarptautinės konvencijos mieste Berne.

Šimtai tukstančių moterių čia atlieka visokius rankų darbus. Kartais jos dirba dešimti ir dvylika valandų dienoje už 50 centų, abelnai imant.

Statistika parodo, kad šiandie Japonijoj uždarbiai padidinti 80 nuoš. kad tuo tarpu maistas pabrangęs 200 nuoš.

Dividendos didėja.

Kuomet šimtai tukstančių ir milijonai darbininkų pigiai apmokamų turi badmiriauti, kuomet svarbiausias japonų maistas—ryžiai pabrangę 200 nuoš., milijonieriai ir visokios rųšies kapitalistai nuolat turtingėja. Iš indėtų savo kapitalų ima vis didesnes ir didesnes dividendas.

Firm penkerių metų audiminių industrija per 6 mėnesius išmokėjo 16.2 nuoš. dividendų už indėtą kapitalą. Gi šįmet už pirmuosius 6 mėnesius—49.9 nuoš.

Firm penkerių metų mergaitėms darbininkėms už dienos darbą kiekvienai, abelnai imant, išeidavo 19 centų. Gi šiandie pareina 35c.

Taigi, pasirodo, jog kompanijai pelnas padidėjo 200 nuoš. Kad tuo tarpu darbininkėms užmokestis padidinta vos ligi 80 nuoš.

Mergaitės tikros kalinės.

Iš 400,000 darbininkų, dirbančių audiminėse, dvi trečdalys yra moterių, kurių pusė bus mergaičių 14—18 metų amžiaus.

Didžiuma iš tų mergaičių surekrutuota provincijose. Kompanijos agentai važinėja ir tas mergaites tiesiog nuperka nuo tamsuolių tėvų.

Tos mergaitės priverstos dirbti po 12 valandų dienoje, laikomos dirbtuvių butuose kaipo kokios nelaisvės.

Visoj Japonijoj darbininkai nepalenkinti dabartinių savo stovių. Todel dažnai padaroma vyriausybei nesmagumų.

UVIŲ KATALIKŲ DIENRAŠTIS
"DRAUGAS"
a kasdieną išskyrus nedėldienius.
PRENUMERATOS KAINA:
ICAGOJ IR UŽSIENYJE:
Metams $6.00
Pusei Metų 3.50
V. VALST.
Metams $5.00
Pusei Metų 3.00
Prenumerata mokasi iškalno. Laikas skaitosi nuo užstrašymo dienos ne o Naujų Metų. Norint permainyti resą visada reikia prisiųsti ir senas resas. Pinigai geriausia siųsti išperint krasoje ar exprese "Money Order" arba įdedant pinigus į registruotą laišką.
"Draugas" Publishing Co.
300 W. 46th St. Chicago, Ill.
Telefonas McKinley 6114

Berger'is Laimėjo.

Bergeris yra socijalistas, ilą laiką jis yra buvęs Milwauke's miesto pirmininku armajoru. Karės laiku Amerikos vyriausybės atstovas pauukė Bergerį ir tris jo draugus socijalistus teisman už altinius prieš šios šalies r gerovę. Teismui betyrėjant dalyką pasidarė daug ukšmo. Socijalistai sakė ir šė daug užmetimų teismui. eismas išrado, kad Bergeris ltas ir nubaudė jį dvidešimts metų kalėjimu. Bergeris davė apeliaciją.

Tuomtarpu penktasis Wisnsino valstijos apskritys išiuko Bergerį savo atstovu į vienytų Valstijų kongresą.

Lapkričio 1919 m. Bergeris, vykęs į Washingtoną, atėjo Kongreso posėdį. Atstovas dlinger iš Massachusset's lstijos padavė sumanymą rgerį prašalinti iš Kongre. Pasirode 311 balsų už prašalinimą. Vienas atsirado, kuo sakė, kad nereikia prašaiti. Tokių budu Bergeris neo teisės dalyvauti Kongre. Tapo įsakyti nauji atstorinkimai penktame Wisnsino apskrityje (Milwauė). Republikonų ir demoatų partijos sutarė eiti iš ų ir pastatę vieną kandida. Bodenstab'ą. Prieš jį so istai pastatė p. V. Berišnaujo. 19 gruodžio 1919 vyko nauji rinkimai. 9000 sėių nedalyvavo rinkimuo 19,561 davė balsą už bendidžiųjų partijų kandidao 24,377 balsai buvo už p. gerį. Jis gavo 4,806 balaugiau negu jo priešas. yra didelis p. Bergerio laiėjimas.

Tas yra taip-gi ir socijalisartijos laimėjimas, nes jos datas, apsunkintas dviem mis kliutimis perėjo sunas bendrą dviejų dipartijų kandidatą. To ekad ir niekur nebuvo kad socijalistas imtų ant demokratų ir republ sutarties.

aktojo apskričio (Wisine) rinkėjai žinojo ką da. Pirmuose rinkimuose (1918 Bergeris buvo gavęs 17balsų, o du jo priešai buvo ę 22,854 balsus. Dabar Berįs gavo 7,500 balsų daugiau ru pirma. Jam priešingos rtijos gavo mažiau 3,300. balsavusių skaičius yra ma-

vieno atstovo rinkimų se straipsnio, jei tie ų labai ypatinmai yra ne- ektasis

Wisconsino apskritys eina stačiai prieš teismo ir kongreso ištarmes. Baugus daigtas, kuomet viešpatijoje rinkikų nuomonė susidarė priešinga teismo ir atstovybės nuomonei. Tas yra lyg demokratijos pairimas.

Išmanantieji žmonės rupjsis tą plyšį išpildyti. Veikiausiai ir lengviausiai tat pasidarys, jei augštesnysis teismas Bergerio apeliaciją priėmęs jį išteisįs. Tada ir Kongresas jo nebeprašaljs iš savęs, tada p. Bergeris išbus sau skirtąjį laiką atstovu. Tada iš viršaus viskas išrodys gražiai, bet dugne liks kaszin kokis kartumas. Iki šiol Bergerio šalininkai sakydavo, kad teismas yra po politikos įtekme. Taip pradės šnekėti ir Bergerio priešai, jei apeliacija jį išteisįs. Tokiu budu susidarys labai nesveika Amerikai sutartis. Todel ir mes mintijame, kad šitie rinkimai yra tikrai nelaimingas atsitikimas. Mums rupi ne žmonės, nei ne partijos, o Amerikos nauda. Čia nėra kaltininko, o jei jis yra, tai labai toli ir giliai.

Pasimokinkime svetimomis klaidomis.

Amerikos lenkuose pakelta baisiausia, trukšmas. Yra tam pamato.

Atgimusiai Lenkijai reikalingi pinigai. Keli apsukrus amerikonai ir lenkai sugalvojo tuo pasinaudoti. Prikalbino lenkų vyriausybę (dar Paderewskio vedamą) išleisti Lenkijos bondsų 250 milijonų dolierių vertės ir tuos bondsus pamainyti amerikoniškais laisvės bondsais tarpe Amerikoj gyvenančių lenkų.

Visą tą darbą apsiėmė čia atlikti inkorporuota firma vardu Peoples Industrial Trading Corporation, kuri savo ofisą turi New Yorke.

Aėių apsukriesiems keliems amerikonams su lenkais, paminėta korporacija su Lenkijos vyriausybe, be Amerikos lenkų žinios padarė tokį kontraktą:

1. Peoples Industrial Trading Corporation turi užsiimti agitacija tarpe lenkų Amerikoje su tikslu išgauti nuo jų amerikoniškus laisvės bondsus, pamainant tuos lenkų viešpatijos bondsais. Korporacija už amerikoniškus bondsus vertės $91.50 ar $99.50 moka lenkiškais šimtdolieriniais bondsais.

2. Lenkų viešpatijos bondsai turi but po pribrendimo išmokami auksu šu 6 nuoš.

3. Korporacija tą savo darbą turi atlikti vienerių metų laikotarpiu. Bet jei amerikoniškų bondsų kaina sumažėtų, tuomet darbas turi but pertrauktas vieneriems metams, bet neilgiau, kaip 18-kai mėnesių.

4. Už savo darbą korporacija nuo kiekvieno pamainyto bondso atsiskaito 5 nuoš., arba už 250 milijonų dol. paima sau $12,500,000.

5. Visu tuo pamainymo bondsų laikotarpiu, lenkų viešpatystei uždrausta Amerikoje atlikti kokias nors finansines arba prekybos transakcijas, pirmiau nepasiųlus tų reikalų šitai korporacijai. Nes šita korporacija pamainymo bondsų metu yra išimtina Lenkijos vyriausybės atstovė Amerikoje visuose finansiniuose ir prekybos reikaluose.

6. Lenkų vyriausybė tam tikslui vienoj New Yorko bankoj (pasakyta vardas) padeda paranką 5 milijonus dol. Tuos pinigus korporacija gali pavartoti nepaprastoms išlaidoms.

7. Korporacija pamainymo bondsų laikotarpiu paremia visus lenkų viešpatijos reikalus Amerikoje.

8. Korporacija turi teisę atsisakyti nuo pildymo to kontrakto į 30 dienų po pranešimo apie tai lenkų vyriausybei ir neduoda jokio atlyginimo.

9. Iš nuosavaus fondo korporacija neskiria niekо Lenkijai ir negvarantuoja parduoti nuskirtą kiekybę lenkiškų bondsų.

Po šituo kontraktu pasirašė lenkų finansų ministeris patariant Paderewskiui, buvusiam premjerui.

Pasirodo tas, kad korporacija gali mažai bondsų pamainyti. Bet ji gali pasisavinti 5 milijonus dol., lenkų viešpatijos depozitą.

Lenkai gavę žinių apie tą kontraktą, suprantama, turėjo pakelti trukšmą. Nes tai aiškus išnaudojimas.

Šiandie jie Washingtone darbuojasi sulaužyti tą kontraktą. Norima, kad tan klausiman įsimaišytų pati Amerikos vyriausybė.

Tai didelė lenkų vyriausybės klaida. Mes, lietuviai, pasimokinkime ja. Žiurėkime, kad ir į Lietuvės paskolas nejsimaišytų norintieji pelno nenenys, neprisotinę žmonių vargais.

Nepadarykime tokių baisių klaidų.

Gerbiamuosius "Draugo" Skaitytojus, Bendradarbius, Platintojus ir visus Prietelius sveikina su Kristaus Gimimo Švente.

"Draugo" Redakcija ir Adm.

Kristus gimė iš Marijos. linksmiakimės!

ANT JURĖS KRANTO.

Regi, kaip jurė šniokščia, užia,
Girdi slaptingą jos dainužę?
Tai ją kartoja dieną-naktį,
Kai jurė siaučia, šniokščia, užia,
Kai nelos krantus iuna plakti...

Žiurėk tolybėn į tą šalį!
Žmogaus akis pasiekt negali
Ribų tos jurės begalinės...
Sparnais suplakit jus atšalę
Jaustuvai nuvargusios krutinės...

Gili, plati, galinga jurė!
Gelmėse tavo įsikurė
Jiegos viršgamtiškos šventykla.
Čia mintis-dumos susiburė
Į apoteozinę regyklą!

Užniršus žemę valandomis,
Į jurę leiskitės laugonis
Tenai, gilybėn tos mėlynės,
Audrų slaptingonis dainonis
Ramins jųs rauzos vandeninės.

Dvasia gaivybų ten plasnoja
Melsvuoju paviršiu kilnoja
Sapnus-svajonės prigimimo.
Ne viens ant kranto čia rymoja
Kas trokšta sielai jkvėpimo...

Vaidevutis.

LINKSMA NAUJIENA.

Šimet paminime tukstantis devyni šimtai devynioliktąjį Viešpaties Kristaus Užgimimo šventę. Tai šventė Tojo, Kuris šin pasaulin atnešė Linksmą Naujieną.

Nežiurint fobuliausių tos Linksmos Naujienos mokslų, visoks piktas nesustojo. Jai priešginiavęs. Taip buvo visais laikais, taip yra ir po šios dienos.

Visgi šiais laikais labjaus kaip kuomet nors liko sutrūkintos pikto jėgos.

* * *

Reikia tikėties, jog sekančios Kristaus Užgimimo sukaktuvės pagalians ir pačiai Lietuvai pasiųs Linksmą Naujieną ir sugrąžins per keletą metų ten laukiamą Taiką Ramybę.

Bet kad tos malonės sulaukti, reikia mums pirmiausia apsiginkluoti gerąja valia. Geroji valia yra Dievo malonė, teikiama nesuteptos širdies žmonėms.

* * *

Kas-kas, bet mes, lietuviai, šitoje Kristaus Užgimimo šventėje turime pasirodyti su nesuteptomis širdimis.

Su tokiomis širdimis drąsiau pakilsime prie Dievo ir padėkosime Jam už musų Tėvynės atgaivinimą ir saugojimą nuo priešininkų. Augščiausiąjam patiks tokios širdys ir padėkonė mielai bus priimta.

Tad dar šiandie apvalykime savo širdis nuo peiesių ir bendrai su angelais garbinkime Užgimusį Išganytoją:

"Garbė Dievui angštybėse, ir ant žemės ramybė geros valios žmonėms," nes "Zodis tapo kunu..."

Dzukas.

SUARESTUOTA 20 BELGŲ.

Brusselis, gr. 24. — Sulig vyriausybės įsakymo šitam mieste suareštuota 20 žmonių, katrie karės metu prisidėjo prie vokiečių karės paskolos.

PIRKITE LIETUVOS VALSTYBĖS BONŲ.
Draugo Ofise, 1800 W. 46 St.

Atsiminus Kučią Lietuvoje.

Kučios vakaras prieš Kristaus Užgimimo šventę visam krikščioniškam pasaulyj-švenčiamas. Su tuo vakaru nuo stipriai turi surišę daugelis nums brangių ir neužmirštinų atsiminimų, daugelis brangiausių gyvenimo valandų.

Lietuvoje kiekvienuose namuose stropiai ruošiamasi prie Kučios vakarų. Pagaminama visa eilė visokių su pasninku valgių. Tą dieną visų veiduose mątosi kokia tai džiaugsminga išraiška. Kaip-gi, juk laukiama Kalėdų. Norinia tą metinę šventę sutikti su pakiliomis širdimis.

Nors mintinė sugryžkime į tuos laikus, kuomet mes Tėvynėje buvome dar maži. Kaip tai nekantriai mes kas metai laukdavome Kučios vakaro. Kaip tai jauku ir linksma buvo po šiaudinių stogu tėvelių globoje. Dangeliui iš musų Lietuvoje nebuvo pažįstamos nei eglaitės, nei jų papuošimai.

Bet su šienu pataisyti stalai kiekvienam iš nausų buvo žinomi. Buvo girdimi ir bažnyčių varpai, kuomet tie, kaikur vidunakčiu, tikinčiuosius šaukdavo į Dievo namus išklausyti piemenėlių mišių.

Bažnyčios Tėvynėje neapšildomos. Gi kartais Kučios dienomis ištikdavo šalčiai, pusnys. Tečiaus tie gamtiniai apsireiškimai nesulaikydavo žmonių nuo piemenėlių mišių. Po vakarienės Kučioje namie pasilikdavo tik seneliai su mažais vaikais prižiurėti namus. Kiti visi išeidavo į bažnyčią.

Pastaraisiais keliais metais musų žmonės Tėvynėje praleido daug baisaus vargo, kurio gal per ilgus metus negalės pilnai nusikratyti. Varge gyvenant, suprantama, nebuvo progos džiaugties Kučios vakarais taip, kaip kituomet mes džiaugėmės.

Nelaboji karė išblaškė visomis pusėmis musų šeimynas, daugel vietose išardė brangius ir šventus namų židinius. Pakirto gyvastis tėvams, broliams ir seserims. Žuvo jie vieni karėje, kiti iš vargo ir bado. Tėvynė pasidaugino kapais.

Bet nenusiminkime. Po tų visų skausmų, vargų ir ašarų musų Tėvynei aušta nauja gadynė, užtikrinanti šaliai ir tautai pilną nepriklausomybę.

Pasidarbuokime už Lietuvos nepriklausomybę. Sekančios lietuvių gentkartės pasidžiaugs to pasekmėmis, gi mus su pagarba minės.

Alksnis.

Žvaigždės ir Kiti Dangaus Kunai.

Jo faro Dievas viršūnėje šviesa ant skliausto dangaus ir tegul dalina dieną nuo nakties; ir tegul bus ženklas laikui, dienai ir metui. **Gen. I, 11.**

Astronomija — yra dalis gamtos mokslo. Ji tyrinėja dangaus kunus, jų judėjimus ir sužinoja jo kelius. Pakėlę akis į augštą, matome erdves, kurių rubežių negalima apimti nė augštumo, nė platumo. Tos erdvės nėra tuščios. Jose yra pilna dangiškų kunų, kurie nuo seniausių laikų atkreipė ant savęs žemės gyventojų domą. Tyrų žmonės, praleizdami savo gyvenimą dienomis ir naktimis atviruose laukuose, pirmiausiai įdomavo žvaigždėmis. Jiems jų neuždengė ne augšti miesto namai, nė žiburiai nestelbė jų gražumo.

Psychologija skiria žmogų nuo visų kitų gyvunų. Visi gyvunai jaučiasi užganėdinti, jeigu jie yra sotus. Žmogui to negana. Mažas vaikas įsikiba į tėvo skvernų, ką tik pamato vis klausia: kas tas? ką tas reiškia? kaip tas vadinas ir tt. Ką tik kudikis pamato, tą nori sužinoti. Nestebėtina, kad dangaus kunai toliniausioje praeityje patraukė prie savęs žmonių akis. Juk jau Abraomo laikais pirmo didumo žvaigždė Arkturus buvo tuo vardu vadinama. Egiptiečiai labai tolymoje praeityje padalino padangę į dvylika dalių ir sustatė zodijaką, kurį ir šiandie mokslininkai vartoja. Babilonijos mieste buvo didėliai reikšminga įstaiga žvaigždėms tėnyti. Kinai žinojo, kad musų žemė yra planeta. Gaila, kad neturime žinių, kuomi jie rėmėsi taip sakydami. Sokratas aiškino, kad žemė nėra planetų pasaulio vidurys, bet Ptalomejus buvo tam priešingas ir savo sistemoje žemę padarė pasaulio centru. Toje klaidoje žmonės išbuvo iki astronomijos tėvo, kunigo, kanauninko Mikalojaus Koperniko, gimusio mieste Torune, vasario 19 d., 1473 m. Kopernikas, turėdamas nepaprastus gabumus, norint neturėdamas žiuronų, gražiai suprato planetų sistemą ir tą, jog saulė yra centru, o planetos jos vaikai, bėgiojanti apie ją. Planetų yra aštuonios didelės. Merkurijus, tolumo nuo saulės už 8 milijonų geografijos (lietuviškų) mylių, Venera arba Aušrinė—už 12 milijonų geog. mylių, Žemė—už 20 milijonų geog. mylių, Marsas—už 30 milijonų geog. mylių, Jupiteris—104 milijonų geog. mylių, Saturnas—už 207 milijonų geog. mylių, Uranus—už 400 milijonų geog. mylių. Neptunas—už 600 milijonų geor. mylių. Didžiausia planeta yra Jupiteris, o gražiausia — Saturnas, kurią labai puošia trys žiedai. Tie yra toli nuo Saturno už 26,000 viorstų.

Apart 8 planetų musų sistemoje daug yra planetoidų, arba mažų planetų, kurių kelios yra tarp Marso ir Jupiterio. Tų mažųjų planetų kaikurių apie saulę kelias yra daugiau įlinkęs negu kitų planetų.

Minėtasis planetų tolumas nuo saulės yra vidutinis, nes ir jų keliai yra neva lygus ratai, o suploti, tai yra ilgesni ir siauresni už tikrąjį ratą. Tie keliai veda planetas arčiau ir tolian nuo saulės. Toki ratai vadinasi elipsomis. Prie saulės vaikų sistemos priklauso dar labai įdomųs kunai—*kometos*.

(Tąsa ant 3 pusl.).

SATURNAS.

ŽVAIGŽDĖS IR KITI DANGAUS KUNAI.

(Tąsa nuo 2 pusl.).

Graikai jas vadindavo plaukuotomis žvaigždėmis. Jų keliai yra visai suploti (eliptiški). Kaikurios kometos bėgioja arti apie saulę. Tos tankiai grįžta. Jų grįžimo laikas vadinasi perijodu. Todel sakosi, kad jos turi trumpus perijodus, kitų keliai ilgesni ir pasirodymo perijodai retesni. Gražiausia iš artimųjų kometų yra

HALLEY'O KOMETA.

Halley'o kometa. Ji aplanko musų padangę kas 75 metai. Mes turėjome laimę ją matyti 1910 metais. Mus aplankius ji eina į tolimas erdves iki 700 milijonų geografijos, arba lietuviškų, mylių. Tenai staiga susisuka ir vėl grįžta į musų padangę.

Viena iš mažųjų žvaigždžių yra musų Saulė, Augščiausias davė jai vietos erdvėse, tiek, kad norint pripildyti tą vietą, reiktų tokių sistemų kaip musiškė patalpinti 9250. Tada nebeliktų tuščios vietos tarp mus sistemos ir pirmosios žvaigždės.

Į tolimesnes erdves neisime, nes perdaug ilgas taptų musų pasikalbėjimas. Betrumpindami jį, daug įdomių daiktų apleidžiame.

Nuo mažos musų žemės, ant kurios Visagalinčio ranka mus patalpino, pasikėlėme į augštą, idant pažintume saulės sistemą. Bet ji yra ne viena ir nepaskutinė. Pažvelgę nuo saulės ir jos planetų sistemos į šalį, atrasime antrą didesnę sistemą. Anapus tos, išvystume trečią ir taip toliaus, sekdami protu bei regėjimu, prieitume prie rubežių, už kurių yra mums nežinomos erdvės. Su Izaju pranašu turime tarti: "Pakelkite į augštą jusų akis, o apveizėkite, kas tą visą sutvėrė!"

Daug, daug laiko pirmiau, negu žmogaus regėjimas pasikėlė į angštą, pirmiau negu pasiekė saulės tolumą ir atsilsėjo apsupančioje gamtą erdvėje, buvo ta gamta, tos erdvės kaip jos yra dabar. Ir tada jau buvo žemė, degė tolimų saulių daugybės, o apie jas keliavo pulkai dangiškų kunų galingos Sutvertojo rankos vedami. Yra žvaigždžių, taip tolymų nuo musų, kad jų spinduliai trunka milijonus metų, kol atlekia iki mųs.

Daugelis tų spindulių, kuriuos šiandie matome, išlėkė iš savo šaltinio netiktai pirma žmogaus pasirodymo ant žemės, bet ir pirma negu musų žemė sutverta tapo. Paskutinis žmogus paskutinį kartą užmerks akis, kada musų žemės kamuolys, tarnavęs gyvybei taip ilgai, su savo tikyliniais ir valdiškais įstatais, bus palaidotas amžinos nakties tamsybėse, kurių neišblaškys jau užgesusi saulė; tada, kaip ir dabar, erdvės bus pilnos pasaulių; žvaigždės žibės danguose, naujos saulės užsidegs erdvėse, naujų svietai gyvęs. Naujos planetos ims suktis apie naujas saules ir pradės nauja aušra, naujos gyvybės. Ant jų linksmai juoksis jaunimas. Smagus pavasaris, kaip ir pirmiau, barstys savo takus gėlėmis, rytas vėl mainysis vakaru ir viskas pasaulyje eis taip, kaip ir dabar, nes buitis apsireiškė ir tvėrimas pildosi begalinėse erdvėse ir begaliniuose laikuose.

Kun. A. Petraitis.

Pas Lietuvį Astronomą.

Trumpas interview su gerb. kun. Petraičiu, So. Chicagos lietuvių parapijos klebonu.

Labai maža kas iš lietuvių žino plačiau apie gerb. So. Chicagos lietuvių kleboną, kun. A. Petraitį. Tuo tarpu jis yra vienatiniu didžiu astronomu—mylėtoju lietuvių gentyje. Net pas svetimas kulturingas tautas tokių asmenų neperdaugiausia yra.

Kun. Petraitis nesigyrė ir nesigiria savo privatinėmis astronominėmis studijomis, nors jis pas mus lietuvius yra vienatinis autoritetas toje srityje.

Nevienas Chicagos lietuvių atkreipė į jį savo domę pastaruoju laiku, kuomet pasklydo kalbos apie "svieto pabaigą" gruodžio 17 d., š. m. Kiekvienam, kuris tik kreipėsi prie jo ar per telefoną, ar atsilankant į namus, teikė savo paaiškinimą apie tariamąją nelaimę...

Man indomu buvo pasimatyti su žymiausiu lietuviu astronomu ir savo trumpą interview su juo padaoti "Draugo" gerb. skaitytojams.

Paskirtą valandą pasimatymui atvykau į gerb. musų astronomo rezidenciją, kuri randasi ant Saginaw gatvės, 8801.

Mane pasitiko rimtas, augalotas vyras, plačiais pečiais, ilgais augštyn sušukuotais plaukais, malonaus, gali sakyti, meilingo inteligentiško veido. Tai ypata, su kuria norėjau pasimatyti.

Pasisveikinus įvedė į savo vieškambarį.

— Ką tamsta manai apie prof. Porta baisius nupasakojimus? Ar iš tikro tas ypatingas planetų susibėgimas, kuris įvyks gruodžio 17 d., š. m., yra pavojingas? — užklausiau aš gerb. kun. Petraičio.

— Pavojaus iš to ypatingo planetų susibėgimo nėra. Mes remiamės tuo principu, kad planetos begaliniai greitai bėga, kad saulė yra apie 700 kartų didesnė, negu visos planetos jas kruvon suėmus. Vadinas, ir saulės magnetizmas tiek sykių yra didesnis. Tarp saulės ir planetų yra labai platųs tarpai. Antrą vertus, saulė jau nėra tokia skysta deganti medega, kaip įsivaizdinama yra. Tam paliudyti galima matyt ant saulės vulkaniškus išsiveržimus, kurie esti kas 11 metų.

Jei prof. Porta spėjimai neturi pamato, tai iš kur kitur ar negręsia koks nors pavojus musų žemei?—aš teiraujuos toliau.

— Žemė ir kitos planetos nėra amžinos. Jos turi pradžią, turės ir pabaigą. Musų žemę gali sugriauti kometa, asteroidos ar kokis nors kitas dangiškasis kunas, išsklydęs iš savo orbitos. "Pasaulio pabaiga" yra mums nežinoma. Mums yra žinoma tik, kad kas valandą dangiškose erdvėse vieni kunai dingsta, o kiti formuojasi. Abelnose tiesose visuomet esti išimčių. Jų yra ir visatos erdvių ir jų kunų konstrukcijoje. Mažas dalykėlis kartais pridirba ištisą eilę eibių.

Man buvo indomu išgirsti astronomo nuomonę apie saulę. Kopernikas buk pasakęs "Sta, sol, ne moveare," t. y. stovėk, saulė, nejudėk. Delto aš užklausiau gerb. kun. Petraičio ar musų saulė turi kokį nors judėjimą.

— Saulė nestovi ant vietos. Apie saulės stovėjimą ant vietos Kopernikas nėra mokinęs. Jis tik priparodė, kad saulė yra musų sistemos centru; kad aplink ją sukasi žemė ir kitos planetos.

Saulė—toliau man aiškina kun. Petraitis—sukasi aplink save. Ji apsisuka pati aplink save vieną sykį į 25 dienas (ar ne 27? Red.). Taip sukdamosi ji bėga į Gerkuleso žvaigždyną išlinkimo keliu. Ji daro savo *circulum*. Matomai yra tokia žvaigždė-saulė, kuri valdo musų visą planetarinę sistemą gravitacijos tiesomis. Bet apie tai neturime aiškių priparodymų.

— Na, o kaip Tamsta manai apie musų saulės kitas planetas? Ar ant jųjų randasi gyvybė, kaip ant žemės, ar ne?—klausiu toliau.

— Labai galimas daiktas, kad gyvybė randasi ir ant kitų planetų, kaip štai ant Merkurijaus, Veneros, Marso... Tolumas ar artumas planetų saulės spindulių veiknei nedaro labai didelio skirtumo. Saulės spindulių veikimas apsireiškia atsimušant jiems į atmosferą. Spinduliai savo jiegą eikvoja ten, kur jie eina per atmosferą, bet jei bėga po tuščias erdves, jie savo jiegos nei kiek nepraranda. Išėmus Žemę, iš kitų planetų parankiausia gyvybei yra Marsas. Jis geriausiai yra ištirtas. Kas 14 metų jis esti arčiausia žemės.

Maža laiko teturėjau, kad su gerb. musų astronomu ilgiau kalbėjus. Jis, iš visa ko matyt, turi labai laug žinių mylimame savo specijališkume. Galop paprašiau jo parodyti savo observatoriją.

Įėjęs į kun. Petraičio astronomiškąją observatoriją galutinai įsitikrinau su kuo aš turiu reikalą. Garbė lietuviams, kad turime tokį vyrą, kuris tiek triuso yra padėjęs artimesniam susipažinimui su astronomijos mokslu. Jo observatorija taip puikiai įrengta, kad ji tiktų bet kokiai kolegijai arba net universitetui.

Nekalbant apie pačią tinkamai pastatytą observatorijos strukturą, šiai kokie instrumentai randasi joje:

Teleskopas. Pritraukia ir padidina dalykus iki 1700 sykių. Teleskopo stiklas 11 colių diametre. Vamzdžio ilgis 17 pėdų. Privatiškose rankose tai didžiausias Illinois valstijoje. Maža ką didesnis randasi tik Chicagos universitete. Teleskopą valdo mašinerija, kuri duoda progą planetas ir žvaigždes visaip observuoti ir net fotografuoti, nes teleskopą nustačius ant kokio nors dangiško kuro, jis jo nebepaleidžia, bet paskui jį seka. Tokis teleskopas šiais laikais kainuoja apie 12,000 dol.

Kun. Petraitis apart to didžio teleskopo dar turi kitus *du mažesnius;* vienas 6½ col. diametre ir padidina iki 450 sykių, dabar kainuojantis apie 1000 dol.; ir kitas 2¾ col. diametre, kainuojąs apie 200 dol.

Spektroskopas—instrumentas, kurino tyrinėjama dangiškųjų kunų judėjimas ir atmosfera. Tas prietaisas kainuoja 1000 dol.

Mikrometras—instrumentas del nustatymo dangiškųjų kunų didumo. Kainuoja 600 dol.

Fotografiškieji astronomijos aparatai. Kainuoja apie 400 dol.

Transit.—Instrumentas saikavimui kunų, einančiųjų per meridijoną. Kainuoja apie 500 dol.

Astronomiškasis laikrodis.—Kainuoja 300 dol.

Atmosferografas. — Instrumentas oro atmainos saikavimui.

Taip-gi brangus žvaigždžių ir žemės globusai, importuoti iš Anglijos.

Kun. Petraitis yra didelis gamtos mylėtojas. Jis turi daugybę visokių kitokių instrumentų, kaip štai mašinų krutamųjų paveikslų ėminui, keletą fotografiškųjų aparatų, mašinų krutamųjų paveikslų rodymui, daugybę filmų, slides, moksliškų astronomijos veikalų etc.

Apžiurėjęs observatoriją ir visus astronomiškus instrumentus užklausiau ką gerb. kun. Petraitis mano daryti atsityj su tais savo brangiais daiktais. Atsakė, kad jų neparduos, bet užrašys kokiai nors lietuvių mokslo įstaigai. Jei įsikurs Lietuvių Universitetas Vilniuje, jis turės tai atkai pirmenybę. Bus tai graži dovana ir brangus paminklas ateičiai iš musų pirmutinio ir didžiausio astronomo-mylėtojo pusės.

Vaidevutis.

KALĖDOS.

Pasaulis kentėjo vargnose,
Dejavo nustojęs vilties,
Dori žmonės nuolat maldose,
Išganymo laukė *Žvaigždės.*
Jie laukė žadėtą Messiją,
Kad juos padarytų linosais,
Kad dvasios naikintų vergiją,
Kuri slėgė sielą vargais.
Jų ašaros, maldos, liudinas
Pasiek' *Tribunolą dangaus,*
Štai Dievo aiškus nusprendimas:
"Nenoriu nelaimės žmogaus."
Tat gema Žvaigždė "*Pažadėto.*"
Jo obalsis skamba visiems:
"*Garbė Dievui,*" lai bus ant svieto,
"Ramybė"—teisingiems žmonėms.

* * *

Tiek amžių pavergta tėvynė,
Kentėjo po vargo našta,
Žiaurumu prislėgę krutinę
Jos priešai skelb: "Ji užkasta."
Gudrumais, apgaulio tamsybe,
Pasaulinį apdumė akis,
Mųs turtą, tėvynės linosybę,
Nor plėšti kaimynas-vagis.
Lietuviai išvydę tėvynę,
Pakliusiant į priešų rankas,
Atstatė galingą krutinę,
Prieš niršt'nčias priešų bangas.
Ištruko šiaip taip iš retėžių,
Respublika nuu Lietuva.
Nors visų netur dar rubežių,
Reik vilties, kad ji liks gyva.

* * *

Nekartą pajunti tamsybę,
Bei priespaudą baisių priešų,
Net, rodos, kad šielos gyvybė,
Tik kabo galybėje jų.
O priešai nemielaširdingi,
Ir alkani tyrų vilkai;
Jei randa, kad ginties kiek tingi,
Tai apsup' žabangais visai.
Brolau! nesiliaukie tikėjęs,
Galybei pagelbos Šventos,
O, "Geras Piemuo"—*Atpirkėjas*
Malonini tau ranką paduos.
Mus kryžiai, garbė bus danguose,
Už ašaras gausim džiaugsmus.
Užtai Jėzus gimė varguose,
Kad gelbėtų vargšianėčius mus.

Pranas.

BITĖS.

Gal mažai tesiranda žmonių, kurie nebutų matę ar girdėję apie bites. Ypatingai lietuviai nuo seniausių laikų yra jas numylėję ir net didžiuojasi tie, kurie jų turi. Amerikos lietuviai labai mažai užsiima bitininkyste, nes, gyvendami miestuose ir miesteliuose, mano negalima bitėmis užsiimti. Bitė yra įdomus vabalėlis, nors nedidelis, bet protingas ir didelę naudą žmogui neša. Jų gali turėti visi, kurie myli jomis užsiimti, nežiurint kur negyventų, išimant tuos, kurie gyvena didelių miestų centre. Šiaip visuose miesteliuose ir pakraščiais didžiųjų miestų bitės galima laikyti. Nors žiedų kartais ir nesimato arti, vis-gi bites galima laikyti, nes jos lekia gan toli, net keturias suviršum amerikoniškas mylias. Vietos mažai joms tereikia—užtenka mažo daržiuko, arba net ir paplokščio stogo. Avilio landyš turi buti atkreiptos į pietus, kitaip žiauruys vėjai joms pakenkia.

Amerikoj bitininkystė nelabai senai prasiplatino, bet gana augštai išsitobulino ir šiandie visos tautos gali iš jos pasimokyti. Šiandie visose Suvienytose Valstijose ir pietinėj Kanadoj daug yra bitininkų, kurie turi net po kelis tukstančius avilių ir didelę naudą iš jų ima.

Didžiuma lietuvių už metų kitų grįš į Lietuvą, todel patartina visiems, kas gali, įsigyti bičių ir pasimokyti amerikoniškos metodos bitininkystėje, kad pargryžu, tėvynėn galėtų panašiai amerikonams didelį pelną iš bičių imti. Lietuva yra turtinga įvairiais žiedais, todel ir bitininkystė turės pasisekimą.

Amerikoj bitininkai iš kiekvieno avilio gauna pelno po 40 dol. ir daugiau. Tą patį galima padaryti ir Lietuvoje. Šiame mano straipsnelyje "Draugo" skaitytojai ras šiek-tiek pamokinimo apie jas.

Bitės šioje šalyje randasi maž-daug trejopos rųšies: kalninės, Kalifornijos ir italijoniškos. Lietuvoj dažniausia randasi kalninės bitės. Jos yra daug piktesnės už kitas ir netaip darbščios. Amerikoj daugiausia prasiplatino italijoniškos. Šios yra darbščiausios ir nepiktos. Su plikomis rankomis ir su atviru veidu, net ir smilkalo neimant, galima prie jų eiti ir medų kuopti. Kalninės bitės yra pilkos spalvos, italijoniškos tamsiai geltonos, Kalifornijos dar geltonesnės.

Kiekviename avilyje yra trejų rųšių bitės: motina, arba bitinėlis, darbininkės bitės ir tranai. Pastarieji tik vasaros metu teatsiranda. Tik viena motina tegali buti avilyje. Kuomet jų atsiranda daugiau, tuomet spiečia arba viena kitą nugalabina. Spiečiant pirmą kartą, dažniausia, senoji motina išeina su spiečiumi. Kuomet avilys yra silpnas ir motina dar nesena, tuomet bitės neperia per du-tris metus naujos motinos. Bet kuomet ji netikėtai nugaišta, o avilyje yra šviežių kiaušinėlių, tada nors ir silpnas yra bitės, sykiu išsiperia po kelias.

Naujos motinos, pamačiusios, kad jų yra kelios, o ne viena avilyje, nusigąsta ir rengiasi į karę, nes jos žino, kad tik vienai iš jų lemta gyventi. Kad laimėjus karę, jos kiekviena stengiasi įgyti simpatiją prie bičių. Bitės tą motiną labiau pamyli, kuri parodo daugiau gabumų, nes jos svarkiai laksto po korius ir visas bitė aplanko. Bitės į tą visą atidžiai tėmija ir tuo prie vienos visa prisiriša. Jei dvi arba daugiau sykiu išsireuka, tuomet bitės, nors ir neturtingos, spiečia. Likusias motinas bitės užmuša arba pačios tarp savęs nusigalabina.

Jauna motina bitė išsiperi, iš paprastų moninos kiaušinėlių, iš kurių bitės yra išperiamos. Jos, aprinktus kiaušinėlius motinoms, maitina skirtingu maistu ir už 14 dienų išeina iš akelės nauja motina. Už 5-6 dienų ji lekia oran del apsivaisinimo. Ore ji susitinka su tranu ir apsivaisina ant visados. Tuomet motina grįžta į avilį, tranas miršta. Už 2-3 dienų po apsivaisinimo ji pradeda dėt kaušinėlius. Tų kiaušinėlių motina deda kasdien tiek, kiek bitės gali juos prižiurėti. Jei avilyje randasi daug bičių, tad motina kasdien deda maždaug po 4000 kiaušinėlių, iš kurių už 18-21 dienų išeina naujos bitės. Motina išgyvena penkis metus ir tuomet miršta.

Vasaros metu viename avilyje bičių randasi 20,000 ir daugiau. Jos visos energingai darbuojasi. Vienos siuva korius, kitos neša medų, trečios perina perus, dar kitos prižiuri švarumą, kad avilyje butų kuošvariausia, kitos dar yra sargais, kad jokia svetima bitė, ar koks vabalas neineitų į jų avilį ir tt.

Aš turiu stiklinį avilį ir vasaros metu tankiai tėmiju jų darbą ir kiekvieną kartą žmogus turi stebėties iš jų tvarkos ir susiklausymo. Bitės amžiną labai trumpas. Ji neišgyvena nė vienerių pilnai metų, tik apie 10-11 mėnesių. Nors pavasaryje daug bičių randasi avilyje, tečiaus birželio ir liepos mėnesiuose, kuomet prisiperia daug naujų bitelių, senosios išleki darban ir nebegrįžta.

Tranai atsiranda birželio ir liepos mėnesiuose. Pasitaikė kaip kada ir gegužio pabaigoj. Tranas yra du kartu didesnis už bitę, todel jiems ir korius siuva su didesnėmis akelėmis. Motina jiems deda neužvaisintus kiaušinėlius, iš kurių už 24 dienų išsiperia tranai. Jie yra visai nenaudingi avilyje, nei nieko nedirba, o labai daug suėda medaus. Todel bitininkai labai daboja, kad pavasaryje nepaliktų avilyje daug traninių korių, kad bitės negautų pripeėti perdaug tranų, nes iš tokių avilių maža tėra nauda. Tranų amžius visai trumpas, tik 2-3 mėnesiai, nes rugsėjo mėnesyje juos bitės iškerta.

Lietuvoj ukininkai dažniausia laiko bites iškuoptuose, panašius į lovį, avilinose. Bitėms be abejo, malonesnis yra gyvenimas tokiuose aviliuose, nes jos savotiškai tvarkosi, bet nauda visai maža, kadangi žmogus negali jas kontroliuoti. Gieras avilys visuomet apsimoka. Tranai neturi progos sunaikinti medų, galima numatyti kada jos spies, todel spiečia neturi progos išlėkti. Vėlybesni spiečiai yra sustiprinami iš kitų avilių ir ant kitų metų tokios bitės atneša naudą.

Amerikoniški avilėliai yra patogiausi: juos lengva gaminti, kiekviena pasidaro ir vienas žmogus gali kilnoti iš vietos į vietą; taippat sumažinti ir padidinti, niekad ant žiemos tuščios vietos nepalieka; medų nereikia kuopti vasaros metu, kuomet perai ir medus randasi viename koryje. Lietuvoje, nors ir brangiausi aviliai, ra taip patenkys, nes jų galima nė padidinti, n

(Pabaiga

KALĖDŲ RYTAS.

tik milijonai žibančių
lelių nulydėjo sidabrinį
kur tai toli į padanges
jančius skliautus pasil-
usva žara liudijo, kad
o saulutė, skleisdama
ksinius spindulius, su-
šaltą žemę, mažiems ir
ns gyvuneliams, kurie
nudėlės vienas po kitam
Iš po saulės spindulių
sidabrinė žvaigždutė už-
o gal ir pasimetus nuo
traugių nakties tamsu-
ai buvo Šv. Kalėdų ry-
oji žvaigždutė švietė ke-
tlėjaus kutelę. Bažny-
pai gaudė, idant visas
mas eitų atiduoti garbę
ta kudikėliui Jezui.

os žmonių ėjo į panal-
nutė Norkienė susikabi-
ranka su dukrele Onute
si paskui kitus. Po pa-
visi skirstėsi į visas pu-
Norkienė su savo Onute
vo namolei. Onutė, norė
užvaduoti senį motiną,
ietus. Senutė sėdėjo an-
ambaryj prie stalo. San-
duliai glostė jos naliu-
idą lyg kad norėdama
i riaukšles. Matyti bu-
jos liudną, indubusių,
akių, kad jos širdį spau-
kia tai skaudi žaizda. Jai
i, kad ir kambario ketu-
enos tyčiojos iš jos saky-
: "Mes keturios, o tu tik
" Tiktai pasviręs medis
gėj, kada nekada vėjo
tojamas, barškin$_o$ į langą
orėdamas ineiti apsišilti,
o sniegine skranda buvo
isai plonutė.

ntė ruošė stalą ska-
valgiais, nes šio-
ntė ateina tik vieną kar-
nose. Senutė akis laikė
augštyn. Jonuko pa-
kabojo ant sienos ap-
s Amerikos vėliava. Jos
liojo žemyn gražiai pa-
stalas. Pasiekus dre-
ranka kąsnelį nešė prie
bet kąsnio nenurijo.
ys paskendo ašarų tva-
ausyse skambėjo jos
žodžiai, ištarti, kada jis
iniu kartu dasilytėda-
vo lupomis manos smil-
rė: "Su Diev motinėle,
ink manim. Jeigu kas
im atsitiks, visuomet tu
atyj, kad judvi su Onute
e mane kovoti už bran-
vynės laisvę."

visaip bandė
nti motiną, bet jos
rodos, dar labiau
skė, plėšė, kapojo. Vi-
atsakymas Onutės ra-
iems žodžiams buvo
riaudus širdies dusavi-
Valandos vienos paskui
linko arčiau prie tylaus
aus vakaro. Saulės spin-
geso, atnešdami milijo-
nučių žvaigždžių. Nor-
sėdėdama prie langoužėdama, nekantriai, lyg kad
ma savo sunaus pargrįžkarės lauko. Jau antri
naip jokios žinios nega-
inojo ar dar gyvas. Mo-
širdis spėliojo, kad jos
lis senai ilsisi prislėg-
a velėna svetimoje že-
Visas Norkienės turtas,
os likimas, džiaugsmas,
sunaus paveikslėlis, ku-
savo drebančiuose pirš-
r spaudė prie savo iš-
ių, sukepusių lupų, pa-
visa stipri paveikslo po-
gedo. Onutė, sėdėdama
iano, plonais pirštais
ardus. Iš po jos baltų
i tyli, liudna
Ta liudna
u į se-
nu
užmigdyti jos skausmus amžinai. Senutės galva pasviro, nuvargintos blakstienos užmerkė akis, nuilsę pirštai palei do sunaus paveikslą kristi ant kietos žemės. Onutė, staiga pribėgus prie motinos, greit puolėsi pridėti ranką prie jos veido, nes manė, kad iš skausmo širdis nustojo plakti jau amžinai. Bet jos veidas buvo šiltas tiktai dvi ašaros riedėjo per suvytusį veidą, kuris liudnai šypsojosi. Onutė pakėlus nuo žemės brolio paveikslą, karštai spaudė tai prie savo lupų, tai prie jaunos krutinės. Tas paveikslėlis nuo motinos ašarų beveik visai nutrintas, nudilęs, prisiminė mergaitei daug linksmų, gražių valandų, dienų, metų. Jonas buvo jį supažindinęs su prakilnių idėjų jaunimu, su Lietuvos Vyčiais. Jai prisiminė tie vakarai, kada Jonelis džiaugėsi, jos puikiu skambančiu balsu gerėjosi kaip gražiai, grynai jos lupose lietuviški žodžiai skambėjo. Jis džiaugėsi ja lyg kad tėvas džiaugiasi kudikiu. Ilgai laikė brolio paveikslą prisispaudus prie lupų. Paskui, dar kartą pažvelgus ant nieganėios motinos veido, atsisėdo tyliai ir skambino "Tykiai, tykiai Nemunėlis teka." "Bet dar tykiau motutė verkia", atsiliepė pažysta mas balsas iš lauko. Onutė pribėgo prie durų. Tai Jonas. Jis nelaukė jų atidarant, tik puolė į vidų lyg elnias ištroškęs šaltinio vandens. Apkabinęs, kareivis bučiav$_o$ motiną ir seserį.

"Dabar, sėskitės", tarė Jonas, "pirma negu jus klausit, aš papasakosiu, kodel aš nerašiau laiškų. Geguž. 13, kuomet kovoje maišėsi ugnis su žeme ir armotų šuviais, aš tapau sužeistas veidan. Akys užtemo; nors ir operaciją darė, nieko negelbėjo, vien tik tik miglotus dumus tematau. Nenorėjau sugrįžti aklas, nenorėjau girdėti tavo, motinėle, širdies dusavimų, ašarų, nenorėjau pirm laiko į karstą tave paguldyti, bet artinosi didžiausia metų šventė, negalėjau susilaikyti, tartum, mano širdis, mano siela mirė iš išsiilgimo. Kiekvienas kraujo lašas mano gyslose, tartum, šnabždėjo ir šaukė: 'Sugryžk! sugryžk namo!' Delto-gi, brangi motinėle, miela sesutė, visuomet mąstykite, kad tos akys, kurios man nešviečia, šviės neužilgo musų numylėtai tėvynei, kuriai iškovojom laisvę ir nepriklausomybę.

Maria Mačiutukė.

MELROSE PARK, ILL.

Šioje kolonijėlėj lietuviai dideliai darbuojasi Lietuvos laisvės reikalais. Vos Tautos Fondo 47 skyrius Centran pasiuntė 100.00, tik štai vėl gruodžio 14 d. L. Kun. Algirdo drboja laikė priešmetinį susirinkimą ir, priminus dabartinį Lietuvos padėjimą, sutarė iš iždo paaukauti $50.00. Garbė draugijai.

Pinigus nutarta pasiųsti į Tautos Fondą. Kitos Melrose Parko lietuvių draugijos ir-gi turėtų paimti pavyzdį šios drjos.

Kalėdoms atėjus kiekvienas iš mųs perka dovanas savo giminėms, draugams(ėms). Apseikinė šįmet be to, o tuos pinigus paaukaukim Lietuvai, kad iškovoti nepriklausomybę. Neatsisakykim nuosto švento darbo.

P. M. Valuckas.

Lietuvos Neprigulmybė.

(OFICIJALĖS ŽINIOS.)

(Pranešimas iš Washingtono).

(Tąsa).

2 feather beds 1500 M.ea	3.000
1 suit	900
1 suit (old)	300
1 pair boots	200
1 winter coat	600
1 ladies costume	600
1 ladies costume (old)	400
1 wardrobe	300
1 press for linen	180
6 chairs	120
1 large mirrorr	180
1 one horse wagon	350
1 rifle	400
1 plough	60
1 carbine	150
1 revolver "Mauser"	180
1 harrow	50
1 harness	250
Total	16,720.00

30 cwts of rye
15 " " Buckwheat
50 " " potatoes in ground
60 " " hay
11 " " rye sown in spring

Rezoliucija.

Priimta rugpjučio 17 d. Švedasų miestelio mitinge.

Mes, Švedasų ir apielinkės valščiaus piliečiai, skaičiuje apie aštuoni šimtai, susirinkę į mitingą, sužinoję apie veržimąsi į Lietuvą lenkų ir šiaip jau įvairių plėšikų gaujų kolčakininkų, vokiečių-priešingų musų valstybei, nutarėm:

1) griežčiausia protestuoti prieš buvimą Lietuvoj bet kurios kariuomenės, priešingos musų valstybei.

2) prašome viso pasaulio valstybių pripažinti, teisybės vardu, musų nepriklausomybę;

3) kad lenkai išsinešdintų tuč tuojau iš Lietuvos širdies Vilniaus; kolčakininkų, vokiečių ir kareivių gaujos.

Tegyvuoja musų narsioji kariuomenė ir Laikinoji Valdžia!

Susirinkim$_o$ vardu Švedasų Valščiaus Valdyba.

Viršaitis **N. B.**
Sekretorius **S. B.**
Lietuvos Spaudos Biuro P. Skyriaus Vedėjas.
(parašas)

Rezoliucija, priimta rugpjučio 26 d. mitinge Pandėlio miestely.

Mes, Pandėlio ir apielinkės valščiaus piliečiai, susirinkę Pandėlio miestely mitinge iš viso arti tukstančio žmonių, sužinoję apie veržimąsį lenkų, vokiečių, kolčakininkų ir apie nustatymą dabartinės demarkacijinės linijos, nutarėm:

1) griežčiausiai protestuoti prieš draskymą gyvo Lietuvos kuno tokio$_s$ demarkacijinės linijos rėžimais;

2) reikalauti, kad Santarvė, neatidėliodama, pripažintų musų nepriklausomybę;

3) reikalauti, kad Santarvė pakeistų tokią nustatytą demarkacijinę liniją;

4) kad Santarvė įsakytų lenkams, vokiečiams ir kolčakininkams tuojau išsikraustyti iš musų krašto.

Nutaria taip pat:

1. Remti mus Valdžią ir narsiąją musų brangiųjų sunų kariuomenę kuo tik galima: maistu, pinigais ir kitais daiktais ir t. t.

2. Esam pasiryžę iki paskutinio ar išgauti nepriklausomybę ar žuti kovoj už Tėvynės laisvę!

Valio narsioji kariuomenė!...

Susirinkimo vardu pasirašo vaiščiaus Valdyba:

Viršaitis (pas.) J. Ginaitis.
Sekret. (pas.) P. Jurevičius.

(pavardės nevisai išskaitomos).

Rezoliuciją, priimta rugpjučio 10 d. Skapiškio miestely.

Mes, Skapiškio ir apielinkės valščių piliečiai, suvažiavę į Skapiškį ir susirinkę į mitingą arti dviejų tukstančių žmonių, sužinoję apie lenkų ir kitokių kariškių gaujų veržimąsi į Lietuvą, griežčiausiai protestuojame prieš veržimąsi bet kokių karo gaujų į musų žemę.

Reikalaujam:

1) kad Santarvė, teisybės vardu, pripažintų musų nepriklausomybę.

2) kad įsakytų lenkams ir į juos panašiems imperijalistinėms kolčakų vokiečių karo gaujoms, išsikraustyt iš musų krašto.

Esam visi kaip vienas pasiryžę ar kovoje už sav$_o$ laisvę žuti, ar laisvi buti!

Remsim savo kariuomenę ir valdžią visu ku$_o$ galim: duona, pinigais ir t. t.

Valio, narsioji kariuomene!

Susirinkusiųjų vardu pasirašė.

Valsčiaus Valdyba.
Parašas.

Rezoliucija, nuspręsta rugpjučio 21 d. susirinkime Kupiškio miestelyje.

Mes, Kupiškio ir apielinkės valščiaus piliečiai, susirinkę į mitingą du tukstančių žmonių ir sužinoję apie Lietuvos reikalus, reiškiam griežčiausią protestą prieš:

1) buvimą lenkų Lietuvoj;

2) prieš veržimąsi kolčakininkų, vokiečių;

3) prieš draskymą Lietuvos kuno, t. y. prieš dabartinės demarkacijinės linijos išrėžimą.

Reikalaujam:

1) kad neatidėliodama teisybės vardu Santarvė ir kito$_s$ pasaulio valstybės pripažintų musų nepriklausomybę.

2) kad atmainytų dabar nustatytą demarkacijos liniją.

3) kad Santarvė įsakytų lenkams kuoveikiausia išeit iš musų šalies, atiduot mums Vilnių.

4) kad įsakytų kolčakininkams vokiečiams išsikraustyti iš musų ir taip jau suvargintos šalies.

Valio galingi mųs Tėvynės ginėjai!

Mitingo vardu
Viršaitis (pasir.) **Bukenas.**
už rašt. (pas.) **Jankauskas.**
ir da 1 par.
(Daugiau bus.).

ANT PARDAVIMO.

Naujas pijanas mažai graitas aš pati mokėjau $400 parduosiu už $300 iš priežasties neturėjimo vietos kur padėti.

A. N. Mildažiutė,
383 Walnut Str. Newark, N. J.

Ant pardavimo biznis lietuvių apgyventoj vietoj, priežastis pardavimo savininkas išvažiuoja į kita miesta.

J. CENOSKY.
2444 W. 46 Place Chicago.

VISŲ DIENRAŠČIO "DRAUGO" SKAITYTOJŲ DOMAI SVARBUS PRANEŠIMAS.

Tėmykite aštuoniolikiečiai, kad 1920 metams Kalendorius su Lietuvos prezidenta paveikslu ir su Šventiemis, jau gatavas. Taipgi kas užsirašis dienraštį "Draugą" ant 1920 metų per mane tas gaus ta puikiausi kalendorių, taippat galima įsigyti visokiu knygu ir maldaknygių kaip tai "Ramybe Jums" "Pulkim ant kelių" "Aniolas Sargas" "Dangaus Žvaigždutė" ir tt.

A. Stulginskas,
1817 South Union Avenue.

FARMOS

Kontraktoriai ir kiti žinunai pranašauja, kad ateinantį laiką bus didesnis judėjimas pirkime Farmų, Lotų, Namų. Todel ir mes leidėjai Amer. Ukininko sumanėm ką nors pranešti ir pasigirti, kad ir pas mus šįmet daugiau susipirko farmų. Musų Lietuvių Kolonija smagiai auga; šįmet atėjo daug naujų gyventojų, o terp tų pora pirko labai gražius gyvenimus. Jonas Bakons, už $12.000, Vincentas Girai tis, už $16.000. Musų dar nesena kolonija, tai dar galima pirkti arti miestų ir gelžkelių. Kas pareikalaus, tai pasiųsim farmų surašą, kurios yra ant pardavimo. Manydami pirkti nevažiuokite kitur, kaip tik prie Amerikos Ukininko. Paaiškinimas delko, delto, kad kitur nuvažiavus, tai agentas nedaleidžia prie savininko žemės, o pas mus kitaip, pas mus gali pirkikas derėties su savininku, kaip nori, tai kad ir nuvažiuosi kitur, tai jeigu nedaleis, tai apsisukęs važiuok prie mus, o patirsi teisingumą, nežiurėk, kad pravažinėsi kelis dolerius, bet sutaupysi kelis šimtus.

(Kaip pasmus perkasi Žemė.)

Atvažiavusiam parodom keletą lietuvių ukininkų, kad su jais pasikalbėtų, pasižiurėtų, kaip jie gyvena, ką jie kalba, parodom kelias farmas, pasirinkus tinkamą farmą, deram, kiek tik gali; suderėję važiuojam į kortą peržiurim raštus, abstraktus. Didas, Taxų kvitas, ugnevos, jeigu viskas gerai, tai ten tam pačiam korte pas advokatą padarom kontraktą, einam į banką padedam raštus ir pinigus, kitaip negauna savininkas, tik per banką, tada gauna raštus, kontraktą.

Važiuodami niekad neimkit daug pinigų su savim, tik ant kelio ir galima paimti porą šimtinių bankos čekį vadinama (Draft) ir bankines knygutes, tai banka partrauks pinigus jeigu reikės.

Tai matot, kaip pas mus einasi teisingai. Ir jeigu keli metai, o dar niekas nepasakė nei vieną blogą žodį ant mus, tik dar vis pagyrė. Čia paduosiu kelis adresus, kurie pirko pas mus farmas ir dar neatėjo gyventi, tai jeigu jum netoli, tai nueikit pas juos, o jei toli, tai parašykit laišką pasiklausdami apie musų apielinkę ir musų teisingumą.

I. Smetona, 2520 Washington Ave. Sioux City, Iow
P. Shimkus 1702 Vail Ave. Windber, Pa.
K. Tersevičius, 1004 S. 16th St., Herrin, Ill.
Wm. Giraitis, 5907 S. Morgan St., Chicago, Il.

Lietuviai, neieškokit didelių pigių farmų, tik jieškokit gerų žemių, o pas mus jų netruksta. Mes priimam Liberty Bondsus. Pas mus ateina trukiai kiekvieną dieną po tris kartus.

Pas mus atvažiavus kiekvienas pasakys kur M. Walenčius.

Pas mus yra vietos pabut, kad ir keletą dienų.
Pas mus klimatas labai sveikas.
Pas mus vanduo labai geras.

Pas mus atvažiavus nebus nuskriaustas nei ant cento. Jei skaitai Ukininką, tai patark tegul pas mus važiuoja, arba rašo laiškus, o gaus farmų surašą.

Nedirbk ant pinigų tegul pinigas dirba ant tavęs. Farmeris miega, o jo turtas auga. Taigi kviečiu Lietuvius atsilankykite, kad ne farmų pirkti, tai nors vasarą ant vakacijų, nes yra gražiausios musų apielinkės iš visų lietuviškų kolonijų senesnių.

Amerikos Ukininkas
P.O. Box 96 Hart, Mich.

Dr. O. VAITUSH, O. D.
LIETUVIS AKIŲ SPECIALISTAS

Pataisymas visų akių trumpiną, kas yra priežastimi skaudėjimo galvos, svaigulio, apsireiškimo, nervuotumą, skaudančios ir uždegusios karščių akių kreivos akys, katerakto, nemigsio; netikras akis indedam. Duodama egzaminas lekšta, parodančia mažiausias klaidas. Akiniai pritaikomi teisingai, toli ir eini matantiems pavyksta. Sergėkite savo regėjimo ir vaikus einančius mokyklon. Valandos: nuo 12 iki 8 vakare. Nedėliomis nuo 10 iki 1 val. po pietų.

1553 W. 47th St. ir Ashland Av.
Telefonas Drover 9669.

BARGENAS VYRŲ DRABUŽIŲ.

Vyrų ir Jaunų Vaikinų padirbti ant orderio siutai ir overkotai, bet neatsiėmukti; vėliausių modelių nuo $20.00 iki $45.00.

Vyrų ir Jaunų Vaikinų gatavi siutai ir overkotai $15 iki $28.50.

Vyrų Kelinės po $3.00 ir augščiau.

Vaikų Siutai po $5.00 ir augščiau.

Pirk savo overkotą dabar prieš šiemą, kuomet kainos pakįla.

Mes taippat turime pilną eilę biskutį nešiotų siutų ir overkotų nuo $8.50 ir augščiau.

Full Dress, Tuxedo, Frock Siutai ir tt. $10.00 ir augščiau.

Atdara kiekvieną vakarą iki 9 val. Nedėliomis iki 6 valandai. Subatomis visą dieną iki 10 valandai.

S. GORDON,
1415 S. Halsted St., Chicago, Ill.
Įsteigta 1902.

AMERIKOS LIETUVIŲ
MOKYKLA

Mokinama: angliškos ir lietuviškos kalbų, aritmetikos, knygvedystės, stenografijos, typewriting, pirklybos teisių, Suv. Valst. istorijos, abelnos istorijos, geografijos, politiknės ekonomijos, pilietystės, dailiaraštystės.

Mokinimo valandos: nuo 9 ryto iki 4 valandos po pietų; vakarais nuo 6 iki 10 val.

3106 So. Halsted St., Chicago.

S. D. LACHAWICZ

Lietuvys Graborius patarnauju laidotuvėse ko pigiausia. Reikale meldžiu atsišaukti, o mano darbu busite užganėdinti.

2314 W. 23 Pl. Chicago, Ill.
Tel. Canal 2199.

TEL. McKINLEY 4988
DR. S. BIEZIS
GYDYTOJAS IR CHIRUGAS
VALANDOS 4 iki 8 Vakare
3114 W. 42nd Str.
Arti Kedzie ave.

SERGĖKITE SAVO AKIS.

Smetonos gerai pritaikinti akiniai bus palengviniu del Jusų akių. Kuomet tu kenti nuo galvos skaudėjimo, kuomet raidės lieja i kra vį, kuomet skaitai ar siuvi ar ra šai, tai tuomet yra ženklas, kad reikia Jums akinių. Mano 15 metų patyrimas priduos Jums geriausią patarnavimą už prieinamą kaina net taip šemai net iki $2.00.

JOHN SMETANA
Akių Specijalistas
1801 S. Ashland Av. Chicago
Egzaminas suteikiamas dykai.
Kampas 18-tos gatvės.
3-čios lubos virš Platt'o aptiekos.
Kambaris 14, 15, 16, 17 ir 18
Tėmykite į mano parašą.
Valandos: nuo 7 val. ląryto iki 9 val. vakare. Panedėliais, Seredomis ir Petnyčiomis.

PIRKITE LIETUVOS VALSTYBĖS BONŲ.

GREITA PAGELBA
Silpybės, paleistuvios nuo persidirbimo, pailsimo, sunariu ir raumenu sustingimo, skausmu strėnose, yra greitai pražalinamos, vartojant
PAIN-EXPELLERI
"Draugą Reikale"
Seimynos, kurios karta dažinojo jo veiklančią jiegą, daugiaus be jo neapseina. Yra tik vienas Pain-Expelleris ir del jusu apsaugojimo, jis yra paženklintas musu vaizbaženkliu
ANCHOR (Ikaras)
Jeigu ant pokelio nėra vaizbaženklio ikaro, tai jis nėra tikras ir jus tokio neimkite. Visose aptiekose po 35c. ir 65c. Taipgi galima gauti pas išdirbėjus:
T. AD. RICHTER & CO., 326-330 Broadway, New York

AŠ, ADOMAS A. KARALIAUSKAS, SEKANČIAI RAŠAU.

Aš labai sirgau per 3 metus, nuolatinėjes pilvelis buvo. Dispepsija, nevirškinima pilvalio, nuolatinėjimas. Kraujo, inkstų. Nervų ir abelnas spėkų nuotojimas viso kuno, ir buvau nugirdes vilties, kad begyvenau. Visur jiešojau sau pagelbos, nesigailėjau visoje Amerikoj ir už rubežių, bet niekur negavau savo sveikatai pagelbos.

Bet kada pasveikalavau Salutaras vaistų, Bitterio, Kraujo valytojo, Nervatono, Inkstų ir Reumatizmo gydutės, tai po suvartojimui minėtos gydutės pradėjo mano pilvas atsigauti, stiprėti, gerai dirbti, Kraujas išvalė. Nervai emė stiprai dirbti. Inkstai atsigavo. Reumatizmas pranyko, dieginai nebetrade po krutine. Vidurių rėžimas tvarko po užmušimui visų ligų. Beigiu 3 trumpesnių išgardavau kas savaite po butelį Salutaras, Bitterio, ir po 3 mėn. savo pavelkslą pamačiau tokį skirtingą kaip tarp dienos ir vakaro. Dabar jaučiuos smagiai ir esu linksmas ir 1000 syk̃ių dėkoju Salutaras mylistų geradėjui ir linkiu visiems savo draugams kreiptiesi pie Salutaras.

SALUTARAS,
CHEMICAL INSTITUTION J. Baltrunas, Prof.,
1107 So. Halsted St., Telephone Canal 6417, Chicago, Ill.

Lietuviai Amerikoje.

KENOSHA, WIS.

Nedėlioj, gruodžio 7 d. Lab. Sąj. 17 kp. buvo surengus prakalbas. Kalbėtojum buvo pakviestas S. Jucevičius iš Chicagos. Susivėlinus kalbėtojui atvažiuoti, manyta nepasisekimas. Atėjus prakalbų laikui, svetainėn susirinko žmonės. Susirupinę rengėjai įparęžė gerb. klebono, kun. Balinskio, nors trumpai paaiškinti žmonėms apie Lab. Sąjungą. Savo kalboje klebonas gražiai nupiešė Lab. Sąj. darbus ir kuo ji yra musų našlaičiams, ragindamas susirinkusius remti tą draugiją auka bei paliekant jos nariu. Pabaigus kalbėti išėjo parinkti aukų. Žmonės gausiai aukojo. Baigiant rinkti aukas atėjo svetainėn ir kviečiasis kalbėtojas. S. Juceviėius kalbėjo apie dvi valandi. Jo kalba buvo graži, įspūdinga.

Pabaigus jam kalbėti dar buvo renkama aukos. Aukavo:

Po 1 dol.: J. Višniauskas, K. Vaičeliunas, A. Masialonis, P. Jusis, S. Ruika, J. Jurkunas, J. Blazevičia, J. Ralys, J. Brazauskas, F. Gudžiunas, J. Marcinkus, J. Jurkunas, A. Mockus, V. Jesiunas, Ig. Karčauskas, R. Baliauskas, P. Kodys, J. Staponaitis, V. Čepauskus, P. Šarauskas, A. Godvygas, A. Aleliunas, P. Pikelis, V. Ališauskas, V. Varanavičia, S. Zaleskis, P. Brutas, kun. A. Baltrušaitis, M. Barauskienė, S. Juška, P. Ripinskienė, P. Jesiunas, P. Barodicas, J. Dabasinskas, S. Ralys, S. Balčaitis, T. Kirklis, S. Nemeikšis, M. Kulkauskienė, M. Lukauskienė, M. Mabažienė, J. Laucius, J. Mockus, K. Stankus, V. Ruginis, C. Černauskas, A. Wassall, L. Žaluda, P. Puringienė, P. Marčiulaitis, J. Kleiva, B. Jankauskas, A. Kleiva, V. Nacius, K. Gedėjus.

Smulkių $1.65.

Viso $57.56.

Gruodžio 14 d. kuopa laikė susirinkimą. Susirinko neparastai daug žmonių. Dešimts naujų narių įsirašė kuopon ir du įsirašė į garbės narius, butent P. Saviekaitė ir K. Gedėjus. Tai paseknės S. Jucevičiaus prakalbų. Išrinkta atstovas į metinį Centro susirinkimą. Atstovu išrinktas V. Varanavičia, kuris apsiėmė važiuoti savo lėšomis.

Geistina butų, kad visi tie, kurie prisirašė, lankytųsi į kuopos susirinkimus ir svarstytų Lab. Sąj. organizacijos reikalus. Jeigu visi susirinkimai bus tokie skaitlingi ir gyvųs, kaip praeitas, tai kenosiečiai parodys savo susipratimą ir užjautimą labdarybei.

Sausio 11 d., 1920 m., Lab. Sąj. 17 kuopos bus metinis susirinkimas. Tai-gi kviečiu visus narius atsilankyti, kviečiu ir nepriklausančius dar atsilankyti ir palikti nariais naudingos organizacijos.

Kuopos susirinkimai yra laikomi kas antrą nedėlią, tuojau po sumos, pirmame mokyklos kambaryj.

Musų laisvamaniai įvairiais budais stengiasi kenkti Krikščionims Demokratams. Pavyzdis jma juos, kad lietuviai katalikai tėvynės reikalus stato nugščiau už savo asmens reikalus, kad katalikai aukauja tėvynės ir bažnyčios reikalams, kad rengia labdarybę ir tt. Kad tas tiesa, gali liudyti kadir šis faktas.

Sužinoję laisvamaniai, kad Lab. Sąj. kuopa rengia prakalbas, norėdami pakenkti, ir jie sugalvojo kitoje svetainėje tuo pačiu laiku surengti prakalbas. Tose prakalbose, kaip girdėjau, laisvamaniai svarstė parapijų ir klebonijų reikalus.

Šiomis dienomis ir vėl pasirodė plakatai, šaukianti extra. Kviečia visas susirinkti, nes kalbės drg. Dubickas ir Mockus.

Kada Lietuva šaukia pagelbos, o jos sunus—lietuviai katalikai—deda pastangas, kad pagelbėjus, tai mus laisvamaniai žaidžia. Parsikviečia kažkokius kalbėtojus ir klauso išsižioję jų pliovonių. Nėra dyvų. Neteke doros laisvamaniai tame tik ir randa užsiganėdinimą.

Neprošalį bus paminėti, kad L. S. kuopoje nors visi nariai kiek galėdami dirba, bet yra kelios ypatos, kurios ir laiką ir darbą paščvenčia labdarybei. Garbė jiems!

J. Trakšelis.

VALPARAISO, IND.

Gruodžio 16 d. vėl pradėjome mokslo metą, kurį vadina žieminiu bertainiu. Daug mokinių atvažiavo iš kitų mokyklų, tokiu budu Valparaiso Universitetas mokinių skaičium paaugėjo. Kur tik nepasisuk, ten pamatai naują mokinį. Atvažiavo ir lietuvių naujų. Bauguma senųjų sugrįžo taippat.

Mokslą universitete pradėjom su malda, kaip paprastai buvo. Universiteto Auditorium buvo pilna mokinių. Mokyklos benas išpildė keletą gražių šnotelių. Visi buvo užžavėti.

8 val. vakare prasidėjo pirma žaislė—"Basket-ball." Buvo atvažiavę žaisti iš Laporte, Ind. mokiniai. Gabus yra laportiečiai, bet valparaisiečiai pasirodė gabesni. Valparaisiečiai laimėjo 55 "points," o laportiečiai 9 "points." Valparaisiečiai paliko gerame upe, kad pasisekė laimėti pirmą žaismę.

Patartina, kad ir lietuviai lankytų žaisles, nes sportas yra geras daiktas. Sugrįžę kuomet savo brangion tėvynėn galėtume žaisti visokias žaisles.

Tat-gi lietuviai, lavinkimės žaislėse, kad suprastume jas, kad ir mes taip išsilavintume kaip amerikiečiai.

Augštolėlis.

CICERO, ILL.

Dr-ja Sald. Širdies V. J.

Ypatingą vietą tarpe Cicero lietuvių pašelpinių draugijų užima dr-ja Sald. Širdies V. Jėzaus. Nė kokių prakilnių sumanymų nepraleidžia, kad prie jų neprisidėjus.

Gruodžio 14 d. draugija laikė priešmetinį susirinkimą Šv. Antano parap. svetainėje. Išduota įvairus raportai; kalbėta apie rengiamus vakarus ir nutarta uždėti bausnę tiems nariams, kurie nesilankys į vakarus.

Galiaus išrinkta valdyba sekantiems metams, kurion pateko:

P. Garbuzas—pirm., A. Valančius—pirm. pag., J. Zalagiuas—sut. rašt., V. Bukauskas—fin. rašt., K. Bukauskas—kon. rašt., J. Laiškonis—iždi., J. Pavilionis ir A. Naudžiunas—iždo globėjai, P. Balčius ir D. Naruševičia—maršalkos, K. Mikalauskas—draugijos tejsėjas, Pr. Zdankus—koresp.

Išrinkta taippat atstovai į įvairias organizacijas. Įsirašė į L. Raud. Kryž. rėmėjų skyrių, įmokėdama 1 dol.

Kaip pirmiau ši draugija daug darbavos labui musų tautos ir bažnyčios, to galima tikėties ir ateityje.

Pr.

GRAND RAPIDS, MICH.

Iš musų kolonijos lietuvių veikimo.

Gruodžio 7 d. Šv. Petro ir Povylo parapijos choras buvo surengęs vakarą-koncertą ir vaidinimą 2-jų veiksmų dramos—"Į laisvę žengiant."

Vakarą atidarė su tautiniu himnu ir "Kaitink šviesi saulutė."

Po to sekė vaidinimas.

Aktų tarpe O. Bernotaitė solo padainavo "Leiskit į tėvynę", o V. Puzaras "Ko vėjai pučia." Pastarasis buvo išsauktas atkartoti.

Po vaidinimui mažų mergaičių choras padainavo "Mažas pienenėlis" ir "Pavasaris." Solistams ir mergaitėms pijanu akompanavo A. Mondeika.

Pagaliaus dar choras padainavo "Kur tėvynė, ten gražu," "Eina garsas" ir "Pjauti linksma." Programą užbaigė tautinių himnu. Chorą vedė V. Pazaras.

Dramą vaidino L. Vyčių 43 kp. Dramatiško skyriaus rinktinos spėkos, butent: Motinos rolėj O. Šležaitė, Onos—A. Abromaitukė, Vinco—P. Kamsiekas, Marės—A. Slabinskutė, Lankevičio (lenkas)—J. Banis, Pilduikovski'o—J. Deliunkaitis, Lietuvių kareiviai: B. Juodsnukis ir J. Žemaitis, lenkų kar.: J. Taruta ir A. Valaitis, lietuvaitės belaisvės: A. Slabinskiutė, A. Abromaitukė, E. Žemaitukė, B. ir M. Vaitkiutės. Rezisorium buvo A. Mondeika. Programą vedė choro pirm. J. Vaičiunas.

Visi vaidintojai savo roles gerai atliko. Publika buvo užganėdinta.

Gruodžio 10 d. L. Vyčių 43 kp. laikė metini susirinkimą. Senoji valdyba išdavė raportą, ką praėtais metais vyčiai nuveikė. Pasirodė, kad gana gerai darbavosi ir daug ką nuveikė, butent: surengė du pikniku (vieno pelną paskyrė parap. naudai): tris didesnius vakarus su vaidinimais: "Pabaigtuvės," "Mirga" ir "Rutų vainikas" (vieno vakaro visą pelną paskyrė "Vyčio" spaustuvės naudai. Kito—L. R. Kryžiui).

Už suvaidinimą veikalų: "Pabaigtuvės" ir "Mirga" nėra reikia tarti V. Puzarui, kuris ir rezisoriumi buvo ir pats svarbiausias roles lošė.

Už "Rutų vainikas" nėra V. Jusui. Jis tame veikale turėjo svarbiausią rolę ir rezisoriavo.

Surengta šeimininis išvažiavimas ir kitokių pramogėlių. Už tai nėra buvusiam vyčių pirm., L. Abromaičiui. Jis noliai pasidarbavo kuopos naudai. Nemažesnė padėka priklauso ir buvusiai nut. rašt., A. Slavinskiutei, už tvarką vedimą knygų ir vaidinimą augščiau minėtų veikalų. Klaros, Mirgos ir Vinkos rolėse ji buvo ir taip atliko, kad kritikas nieko negalėjo užmesti. Tai gabi artistė.

Sekantiems metams valdyba išrinkta iš: M. Slapikauskiutė—pirm., A. Abromaitukė—vice-pirm., V. Ambutavičiukė—prot. rašt., P. Butkus—fin. rašt., A. Kemera—iždi., R. Akamavičiūnė ir O. Šležaitė—iždo glob., P. Kamsiekas—maršalka.

Žodžiu, visa valdyba susideda iš veikliausiųjų kp. narių.

Tikimasi, kad ta valdyba tvirta laikysis obalsio: "Vyčiai—gyvenam tautai ir Bažnyčiai."

Apsvarsčius kuopos reikalus, išrinkus valdybą, nepaniršta nė tautos reikalai.

Perskaičius prisiųstą Tautos Fondo atsišaukimą, vienbalsiai sutarta sudėti aukų ant tėvynės aukuro. Tam tyo sekantieji:

Po 1 dol.: B. Juodsnukis, A. Mondeika, A. Slabinskiutė, A. Blaškys, A. Baronaitis, A. Kemera, P. Butkus, J. Banis.

Po 50c: M. Slapikauskiutė, P. Lukša, J. Rinkunas, J. Žemaitis, V. Ambutavičiukė, L. Abromaitis, P. Kamsiekas, N. N., O. Brazaitė.

Pasižadėjo: O. Slegaitė $1.00 ir A. Abromaitukė 50c.

Aukas priėmė T. F. 41 skr. rašt., O. Brazaitė.

Gruodžio 14 d. Šv. Petro ir Povylo parap. choras laikė metinį susirinkimą. Mus gerb. klebonas, kun. A. Deksnis, įnešė gražų ir naudingą sumanymą, butent padalinti choro lavinimą ir vedimą: Bažnytinių giedojimų lavins ir chorą ves varg. A. Mondeika, o liaudiškas dainas lavins ir chorą ves p. V. Pazaras.

Klebono sumanymą visi priėmė. Abu chorvedžiu ir-gi mielu noru sutiko, darggi žadėjo vienas kitam pagelbėti. Geriausių pasekmių!

Choro valdybon sekantiems metams įnėjo: J. Vaičiunas—pirm., J. Teberis—pag., V. Ambutavičiukė—prot. rašt., P. Kamsiekas—fin. rašt., P. Butkus—iždi.

J. Banis.

PRANEŠIMAS.

Šiuomi pranešu Gerbiamiesiems North Side. Kad aš parkeliu savo gyvenimo vietą po No. 1641 N. Paulina St. Taipgi dabar visokiais reikalais maloniekite kreiptis naujon vieton be to galite užsisakyti "Draugą" ant metų ir nedėlių ir galite nusipirkti "Draugo" kalendorių ir maldaknygių ir kitokių bažnyčiom daiktų. Visi ir visos maloniekite atsilankyti į musų draugiją ir saldainių krautuvė.

Su pagarba

A. Nauseda,
1641 N. Paulina Str.

BITĖS.

(Pabaiga nuo 3 pusl.).

Tokiuose aviliuose medų turinti vasaros metu, kuomet avilys ramiasi pilnas, nes kitaip bitės sustingsta. Amerikoniškuose aviliuose bitės visuomet priverstos dirbti, nes jos užpuyli tuščios vietos, o tą dažnai padarai, padėdamas tuščių avilį ant pilnojo. Tokių avilių vieną ant kito sukrauni net iki 10, jei yra reikalas.

Rugsėjo mėnesyje, kuomet užsibaigia medinus linkas, visus avilius unimi, paliekamus vieną ant žiemos bitėms ir to jiems užtenka. Nuimtuose aviliuose medus palieka žmogui.

Medį iš korių reikia imti su mašina (extractor), nes koriai yra naudingi bitėms kitiems metams. Kuomet bitėms nereikia dirbti naujų korių, tuomet iš tokių bičių galima tikėties didelio pelno.

Savienytose Valstijose bitininkai abelnai gauna iš kiekvieno avilio po 3, 4 ar 5 puodus medaus. Medus-gi yra brangus, tad pelnas didelis.

"Draugo" skaitytojams dažniau suteiksiu žinių apie bites, kad, pervažiavę Lietuvon, galėtų net pasekmingai bitininkystę vesti.

Kun. J. Paškauskas.

VALDIŠKAS SVEIKATOS DEPARTAMENTAS MANO, KAD INFLUENZA IŠPANIŠKA VĖ GRĮŽTA.

Musų priedermė yra atsižvelgti taippat į kitus žmones ir delto prisirengti patiems, apvalant sustiprinant savo organizmą.

Reikia rupintiės ne vien tik savo apsaugos, bet ir visuomenės labas reikalauja, kad mes butume liusi nuo užkrečiamųjų ligų.

Pasirodo, kad Partola labai gerai apsaugoja nuo ligų, delto, kad ji nuvarde iš tokių oda, kurios apvalo burną, vidurius ir visą organizmą.

Tos sveikatingos dalis jeina į seiles ir ir sykiu su seilėmis apvalo vidurius ir prašalina iš žmogaus — kuo ligų pertvs. Partola užlaikė sveikatoje milijonus žmonių pereito metuose, delto kad ji apvalydama viršminio organus, užlaiko taippat tvarkoje vidurius ir stiprina organizmą.

Imk per šitą mėnesį po du saldainiu kasdieną ciuost gulti, kad galėtum apsisaugoti savo sveikatą.

Kaina 1 doleris už dėžutę, o penki doleriai už 6 dešimtis pirmoj eilėje Aptiekoje Partoso, 100 Second Ave, New York City.

Agentai.

REIKALAUJA.

OLIVE PARLEHAM.

Indianapolis skora mokamos prityrusios stick pakerintos. Atsišaukite

Slicer — Gillett Co.
1307 S. Clark Str.

REIKALINGOS.

10 merginų 17 metų ir daugiau prie lengvaus darbo ant saldainių. Skaitom laiške. Prityrimas nereikalingas. Turi turėti savo pabudinimo.

Atsišaukite:

Felt & Tarrant Mfg. Co.
1735 N. Paulina Str.

REIKALINGI

Vaikai 17 metų amžiaus ir virš prie lengvaus darbo ant saldainių skaitom laiške. Prityrimas nereikalingas. Turi turėti savo pabudinimo.

Atsišaukite:

Felt & Tarrant Mfg. Co.
1735 N. Paulina Str.

Reikalingas pardavėjas prie Lumber ir Mill darbo tokis kuris turi gera pažinti su kontraktoriais. Gera proga gerum žmogui. Atsišaukite.

Heitemann Lumber Co.
5852 S. Ashland Ave.
Telefonas Procpect 4000.

Reikalingi vaikai 16 metų ir virš del lengvaus fabriko darbo. Atsišaukite.

Rockwell Barnes Co.
823 S. Wabash Ave.
Telefonas Harrison 2796

Reikalingi bilieriai del fondreš darbas pastovus.

Link Belt Company
39th ir Stewart Ave.

Reikalingos skrybėlės prie kurių kojų turi gerai zinoti visa kostumerskos darbą, gali uždirbti po $40 į savaitę ir daugiau. Atsišaukite.

Joseph P. Sabel,
833 Berkley Ave. Youngstown, Ohio.

REIKALINGI.

CAN LABELERS.

GERA UŽMOKESTIS

PASTOVUS DARBAS.

ACME PACKING CO.
2226 S. La Salle Str.

KALEDU DOVANOS

Deimantai, auksiniai žiedai, spilkos, laikrodėliai, branzalėtai, kruciukėliai, beketai, yra vėliausios mados gaunami musų krautuvėj.

Didelis pasirinkimas gramofonu ir Lietuviškų rekordu. Kainos žemiausios ir perkosiame ant lengvų išmokėjimu.

Užmokame visas savo kostumerių kruses ir naujos, kiekvienam duodam graži kalendoriu veltui.

LINKĖDAMS LINKSMŲ KALĖDŲ IR LAIMINGŲ NAUJŲ METŲ.

JUOZAPAS F. BUDRIKAS,
3343 S. Halsted Street, Chicago, Illinois.

Uždirbk $35 iki $50 į savaitę

Kirpėjai ir kriaučiai yra reikalaujami visuomet, jie turi trumpas valandas ir lengva darbą.

Mes galime jus išmokyti šio darbo į trumpą laiką dienomis ar vakarais, ar mes turime specialius skyrius mokinimo ant stuvinu Power mašinų.

MASTER SCHOOL,
J. F. Kasmicka, Perdėtinis
190 N. State Str.
Kamp. Lake Gat. 4 lubos

DR. J. SHINGLMAN
Gydytojas ir Chirurgas
Ofisas 4930 W. 13 St.
Kamp. 49 Court
Res. 1229 W. 49 Avenue
Telefonas Cicero 2654
Ofiso Cicero 49
KALBAME LIETUVISKAI

Dr. G. M. GLASER
Praktikuoja 28 metai
Ofisas 3418 So. Morgan St.
Kertė 32-ro St., Chicago, Ill.
SPECIJALISTAS
Moterišku, Vyriškų, kraujo chro niškų ligų.
OFISO VALANDOS: Nuo 8 ryto iki 10, nuo 12 iki 2 po piet, nuo 6 iki 8 valandai vakare.
Nedėliomis nuo 9 iki 2 po piet.
Telefonas Yards 687

Dr. M. Stupnicki
3109 So. Morgan Street
CHICAGO, ILLINOIS
Telefonas Yards 5022
Valandos: — 8 iki 11 ryte; 5 po pietų iki 8 vak. Nedėliomis nuo 9 iki 3 val. vakare.

V. W. RUTKAUSKAS
ADVOKATAS
Veda Bilas Visuose Teismuose
Ofisas Didmiesty:
69 W. WASHINGTON STREET
Kambaris 609
Tel. Central 5478
Gyvenimas, 812 W. 33rd St.
Tel. Yards 1681

Resid. 933 So. Ashland Blv. Chicago.
Telefonas Haymarket 2541
DR. A. A. ROTH,
Rusas gydytojas ir chirurgas
Specijalistas Moterišku, Vyriškų Vaikų ir visų chroniškų ligų
Ofisas: 3354 So. Halsted St., Chicago
Telefonas Drover 9693
VALANDAS: 10—11 ryto 2—3 po pietų 7—8 vak. Nedėlomis 10—12 d.

Dr. I. E. MAKARAS
Lietuvis Gydytojas ir Chirurgas
Ofisas ir Rezidencija 1900 No. Michigan Ave.
Telefonas Pullman 347 ir Pullman 3180
Chicagoj: 4545 So. Wood Str.
Tik keturios valandos nuo 5:30 iki 7:00
Telefonas Yards 913.

Telefonas Pullman 856
Dr. P. P. ZALLYS
Lietuvis Dentistas
10657 So. Michigan, Avenue
Roseland, Ill.
VALANDOS: 9 iki 9 vakare.

Dr. A. BURKE
(Lietuvis)
418 W. Market Str.
Pottsville, Penna.
Su visomis ligomis prilipusiomis prie moterų
Nuo 8 iki 10 val. ryte
Nuo 1 iki 3 val. po pietų
Nuo 6 iki 8 val. vakare.

Telefonas Pullman 60
DR. W. A. MAJOR
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Ofisas 11719 Michigan Ave.
Adresas 8:26 iki 9 ryto — 1 iki 2 po pietų — 6:30 iki 8:30 vakare.
Nedėliomis nuo 10 iki 11 ryto

Tel. Drover 7042
Dr. C. Z. Vezelis
LIETUVIS DENTISTAS
Valandos: nuo 9 ryto iki 9 vak.
Nedėliomis pagal sutarimą
1712 SO. ASHLAND AVENUE
arti 17-to Gatvės

Dr. S. Naikelis
LIETUVIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1712 So. Ashland Ave.
Phone Drover 7042
Valandos: Nuo 9 iki 12 ryte, 2 iki 4 po pietų, 7 iki 9 vakare.
Rezidencija 3236 W. 66-th St.
Phone Prospect 8545

PRANEŠIMAS.
Dr. M. T. STRIKOLIS
LIETUVIS
Gydytojas ir Chirurgas
Perkame Senus Gyvenimo vietą 1 Brighton Park.
2914 W. 43rd Street.,
Tel. McKinley 248
Ofisas: 1201 W. 47th St.,
147 ir Wood gat.)
Valandos: 10 ryte iki 2 po pietų, 6:30 iki 8:30 vakare. Nedėlioj nuo 9 iki 12 ryte.
Tel. Boulevard 119

J. P. WAITCHES
ATTORNEY AT LAW
LIETUVIS ADVOKATAS
4542 S. WOOD STREET
CHICAGO.

JOSEPH C. WOLON
Lietuvis Advokatas
29 SO. LA SALLE STREET
Gyvenimo Tel. Humboldt 67
Vakarais 2911 W. 22-nd St.
Tel. Rockwell 48
CHICAGO, ILL.

CHICAGOJE.

KATALIKIŠKOS ŠVENTĖS.

Trečiadienis, gruod. 24 d., Šv. Adomas ir Jieva.

Ketvirtadienis, gruod. 25 d., Šv. Kalėdos.

BLOGAI SU GATVEKARIAIS.

Miesto taryba imasi kovos prieš kompaniją.

Pastaraisiais laikais gatvekariais patarnavimas mieste taip pablogėjo, jog pati miesto taryba imasi kovos prieš gatvekarių kompaniją.

Nežiurint to, kad važinėjimas pabrangintas, kompanija neleidžia gatvėsna visų savo gatvekarių smarkiausio žmonių judėjimo valandomis, butent, rytmečiais ir vakarais, kuomet darbininkai keliauja darban ir iš darbo. Nuo to daugiausia nukenčia moterys darbininkės. Jos kiauras valandas turi išstovėti gatvėse, kol pagaliaus tenka ineiti prikimštan žmonių gatvekarin.

Pačių konduktorių apsiejimas kartais pasirodo aršiau kaip brutalis.

Štai vienas toksai pavyzdis: Gruodžio 23 dieną apie 7:00 vyto ties Wood gatve sustojo pravažiuojantis 47-tos gatvės gatvekaris. Viena mergina nespėjo kojos padėti ant gatvekario laipto, kad tuo tarpu konduktorius paskambino važiuoti.

Paseknėje pakibusi mergina per pusę bloko buvo tempiama gatve. Apdaužyta, sudraskyta drabužiai.

Ir tai dar neviskas. Kuomet gatvekaris sustabdyta ir nelaimingoji auka pasilinosavo, brutalis konduktorius neišlipo laukan pažiurėti savo aukos. Bet tuojaus paskambino važinoti. Ir gatvekaris nudardėjo toliaus, palikdamas auką.

Tokius nedorus žmones reiktų tuojaus paduoti policijai ir sutvarkyti.

Gatvekarių kompanija miestelį taip įsiviešpatavo, kad ir State Public Utilities komisijai, kad šiandie atsisako pildyti net svarbiausius ir butinus miesto parėdymus.

Prieš kompaniją vedamos įvairios kovos, katros neduoda pasekmių.

Ar tik nebutų pasekmingiausia kova, jei tą klausimą paimtų savo rankosna patyžymesnieji piliečiai nepolitikieriai. Tam tikslui reikalingi piliečių mass-mitingai ir protestai. Kitaip nieko gera nebus, galima sulaukti.

MIESTO TARYBA SULAIKĖ "TAG DAY" STREIKININKAMS.

Streikuojančių plieno industrijoje darbininkų komitetas šiomis miesto tarybos leisti streikininkų naudai mieste paryti "tag day" sausio 17 d.

Prašymą taryba sulaikė, pavedama patikrinti finansinį komitetui.

PALIKTA VIEŠOSIOS GEROVĖS DEPARTAMENTAS.

Miesto taryba didžiuma balsų nesutiko panaikinti Chicagos viešosios gerovės departamento. Bet tam departamentui nei reikalingų

AUTOMOBILIŲ SAVININKAI TURĖS TURĖTI PALIUDYMUS.

Miesto tarybai paduota sumanymas, kad visi automobilių savininkai turėtų tam tikrus iš policijos paliudymus, su kuriais butų pirodoma, jog tikrai automobiliai priguli tiems ir tiems.

Tuo kelia norima susiaurinti automobilių vogimą. Policija tuomet turės teisės pasibile intariamą automobilin važinojantį persodyti paliudymą.

PLENUOJAMA DIDELĖ JUODIEMS MOKYKLA.

Plenuojama Chicagoje pastatydinti didelę mokslo įstaigą, skiriamą išimtinai viešiems juodiems žmonėms. Įstaigos vardas bus šis: Morton Culver Hartzell Social Center. Atsieisianti apie 250 tukstančių dol. Vieta jau parinkta — ant kampo 26 gat. ir Indiana ave.

PAVOGĖ AUTOMOBILIŲ ALDERMANUI.

Kalbama, jog jaunas Chicagos milijonierius Marshall Field III mangs but kandidatu į aldermanus ateinančiais rinkimais pavasarį. Jis prigulį 21 wardai. Sako, jo draugai jį gundą įstoti politikon.

Nežinia, kokią jis miestui naudą duotų badamas aldermanu.

Marshall Field tarnavo kariuomenėje. Jis, kaip ir daugelis kitų, pirmiausia perėjo specialų oficierams mokyklą.

GEDULINGOS PAMALDOS UŽ MIRUSĮ CAMPANINI.

Pamaldos įvyko anų dieną Šventoje Vardo katedroje. Miręs Campanini buvo Chicagos operos direktorius. Tad katedrom susirinko daugelis operų dainininkų ir žymiausiųjų chicagiečių. Operų dainininkai gražini pagiedojo lotiniškai šventas giesmes.

Campanini lavonas laikinai palaidotas Kalvarijos kapinėse. Pavasarį bus išvežtas į Parmą, Italijon.

DŽIAUGIASI LAIMĖJIMAIS

Mrs. Joseph T. Bowen moterų komitetas, kuris kovoja prieš brangenybę, praneša apie vieną laimėjimą. Buteni, šeimininkių boykotas papigines jau kiaušinius 12c. tuziui.

Gaila, kad nepasakoma, kur įvyko tas papiginimas.

KALĖDOMIS LAIŠKAI BUS IŠNEŠIOJAMI.

Chicagos pašto viršininkas paskelbė, jog Kalėdų dieną vieną kartą laiškai ir siuntiniai bus išnešiojami. Ir tai tik dalyse rezidencijų.

DEGTINĖ IŠVEŽAMA EUROPON.

Louisville, Ky., gr. 24. — Vietos degtinės savininkai paskelbė, jog tomis dienomis čia sandelinose sukrautos degtinės žymi dalis bus išgabenta Vokietijon, Prancuzijon ir Kubon, kuomet čia veikia neatlaidi prohibicija.

IŠ CHICAGOS LIETUVIŲ KOLONIJŲ

ŠV. KAZIMIERO AKADEMIJA.

Musų tvirtovė.

Ji tėvynės apgynimas,
Be jos musų pražuvimas.

Kits neapgins tave, jei pats save neginsi. Norint save apginti reik pažinti save, pataikinti savo reikalavimus, ne įsižokant bereikalingai; reik pažinti platųjį pasaulį, jame atkirti kas draugas, kas priešas; tuomet kiek pajiegiant ginti save, ginti ir visuomonės gerą. Toks tai yra uždavinys kiekvieno žmogaus.

Kad tą uždavinį pridermančiai išpildžius, reik prisirnošti sistematiškai vedamoje mokykloje. Mokykios, tos auklėjimo versmės gerumas, priklauso nuo pasišventusių, nuo patyrusių, nuo gerų pedagogių seserų. Seserys patyrusios ir geros pedagogės nesiranda bile kame, tiktai galima jasias įgyti po stropaus, ilgo tam tikroje mokykloje lavinimosi.

Mokykla reikalauja tam tikro, patogaus namo, patogios įstaigos, kame be kliučių galėtų mokytojos atsiekti reikalingą mokytojams mokslą. Tatai neklysiu vadindamas musų tautine tvirtove tą įstaigą, kurioje ruošiamos musų ateinančių gentkarčių auklėtojos. Tokia tautine tvirtove yra Šv. Kazimiero Vienuolynas, nes jis tikrai amerikiečių tarpe gryną, lietuvišką dvasią ir auklėja ir palaiko.

Nors nes suprandame vienuolyno svarbą bei jį gerbiame dikčiai, vis-gi ta įstaiga nėra dar lipsa nuo dvasių bei energijų slopinančių skolų, o tas, kurio nėr didžia to trimo mūsų, jau veik metai kaip išsisi juodoje žemėlėje. Čia turiu omenyje didžiausį Vienuolyno geradarį a. a. kun. A. Staniukyną.

Kun. Staniukyno neteku didesnė vargo našta pasviro ant Šv. Kazimiero Seserų kongregacijos pačių. Baisus buvo tai smugis, tamsi bei sunki naktis. Tėlą laiką seserys jautėsi ištikro našlaitėmis, gi našlaitėmis vargo, o be pasišventusio globėjo. Augščiausias vienok neapleido savo ištikimų tarnaičių sunkioje prispandimo valandoje.

Kovo 4 d., 1919 m. užsimezgė prie Vienuolyno Šv. Kazimiero Akademijos Rėmėjų Draugija. Josios tikslas: a) surasti stipendijų gabioms, bet neturtingoms Šv. Kazimiero Vienuolyno mokinėms.

b) Neturtingoms, o tinkančioms kandidatėms į vienuoles suieškoti dalį.

c) Visokiais budais šelpti Šv. Kazimiero Akademiją prie Seserų Vienuolyno.

Kad Šv. Kazimiero Akademijos Rėmėjų Draugija kuoveikiausiai išsiplėtotų bei užaugtų į nuoširdžią paramą nešančią bei stiprinančią jiegą musų vienintėlę įstaigą, pageidaujama, kad kuodaugiausiai įstotų į tą draugiją gerą tėvynei velijančių ir darbščių asmenų.

Nedėlioj, gruodžio 7 d., š. m., įvyko Šv. Kazimiero Akademijos Rėmėjų Draugijos vakaras. Pastatyta scenoje penkių veiksmų drama "Juodoji Sučnytė." Šv. Jurgio parapijos svetainė buvo pilnutėlė, taitai galima tikėties, kad davė draugijai, gi tuomi pačiu ir Vienuolynui, nemažą paramą.

Perstatymas yra labai pamokinantis ir apskritai imant buvo gana gerai suloštas. Tik gaila, kad musų publika dar nepataiko prideranėiai užsilaikyti prie dramos, jieus tik norisi juokties net ir temai, kame atydžiai veikalą sekančiam net ašiveržia ašaros.

Čia prider padėkos žodis Nazarietietiems Seserims, nes josios tą veikalą priruošė ir dažiureje perstatymo metu.

Lai gyvuoja ir auga Šv. Kazimiero Akademijos Rėmėjų Draugija. Josios darbas yra garbingas, prakilnus ir šventas. Tik daugiau naujų ir pasišventusių narių. Daugiau pamokinančių bei linksminančių vakarų. Temijantis.

IŠ DIEVO APVEIZDOS PARAPIJOS.

Gruodžio 14 d. L. Vyčių 4 kuopa buvo surengus vakarą. L. Vyčių 36 kp. iš Brighton Parko artistai-mėgėjai vaidino trijų aktų dramą "Sibiro Žvaigždę."

Paskirtame laike, prisirinko žmonių pilna svetainė, kiek vyčiai net nesifikėjo.

Pirmininkei, A. Abromaitei, atidarius vakarą, prasidėjo vaidinimas. Vaidinimas išėjo puikiai. Artistai-mėgėjai tikrai gyvai atliko savo roles, ypač Z. Sakalauskienė—"Olgos" rolėj. Jinai turi didelius scenos gabumus. Stebėjausi tokiu jos veikimu, ypač, kad ji sugebėjo taip gerai išmokinti visus artistus. Žodžiu sakant, tikra scenos žvaigždė.

Pats veikalas — "Sibiro Žvaigždė"—yra labai užimantis ir tinka vaidinti daburtiniame laike, kada musų broliai kovoja už laisvą, nepriguliuojną Lietuvą. Temijant vaidinimą, nevienam ašaros riedėjo per veidus, kaip mųs broliai buvo kankinami Sibire.

Abelnas vakaro įspudis geras. Daug svečių buvo iš kitų kolonijų. Pas Chicagos vyčius ineina paprotys remti vieni kitus.

Garbė vyčiams, kad nesigailį spėkų nė laiko pašvęsti tokiems veikalams.

Vyčiai nė mažiausios valandėlės nepraleidžia ant nieko, bet mokinasi: tai dainų, deklemacijų bei vaidinimo veikalų. Jie mųs liaudį supažindina su tikrąją daile ir auklėja jos skonį.

Valio vyčiai! Nenustokite dirbę.

Kvedarnos Jonukas.

LIETUVOS PAŠTO ŽENKLELIAI JAU CHICAGOJ.

Juos galima gauti Lietuvių Darbininkų Krautuvėj 901 W. 33rd Street, įvairumas kainų nuo 10 skatikų iki 5 auksinių. Norintieje gauti juos lai pasistengia nusipirkti tuojaus nes vėliaus jų prisiunte.

B. J. Jakaitis.

PIRKITE LIETUVOS PASKOLOS BONUS
Draugo Ofise, 1800 W. 46 St.

RED. ATSAKYMAI.

P-nui Jos. Getchas Chicagoje. Tamistos užklausimą gavome, bet atsakymas tilps po Naujų Metų. Yra kitų seniau prisiųstų klausimų, kuriems atsakymai negalėjo tilpti del stokos vietos. Jie į dienraštį eina iš eilios ir tik tada, kada naujų žinių gausybė netrukdo.

GRAŽI DOVANĄ.

Kas dabar, prieš Naujus Metus, užsirašo per mane "Amerikos Ukininka" ant metų, tai gauna dovaną—labai gražų Lietuvos Laisvės paveikslą.

Laikraščio kaina metams: Amerikoje — $1.00, Lietuvon — $2.00.

Užrašykite "Am. Ukininką" saviesiams Lietuvoje. Adresuokit:

IG. P. SMETONA.
2520 Washington Ave.
Sioux City, Iowa.

PAIEŠKO

Paieškau merginos arba našlės prie prižiurėjimo ir pataisymo lovų, kuri norėtų pradėti šiemą žiemą šitą vietą. Atsišaukite greitai:

NEW DORER HOTEL
1167 South Halsted St.,
Chicago, Ill.

P. K. BRUCHAS
Jubilierine Krautuve
3321 S. Halsted St. - - Chicago.
Telefonas Drover 9687

Musų krautuvė yra pripildyta, naujausios mados tavorų del Kalėdų dovanų. Tamista nupirkset dovanas tikrus vertės musų krautuvėj. Ir tokiu užtikrinti, kad jos nuperkset geriausia tavora, žemiausia galimama kaina. Atsilankiusiems užtikrinamo užganėdijimas ir teisinga patarnavimas.

Užlaikrinime:
Deimantinių žiedų,
Laveferių, auskarių,
Laikrodėlių, lenciugėlių,
Bronzaletų, Albumų ir tt.

PRIIMAME LIBERTY BONDS.
Krautuvė atidaryta kožna vakara ir nedėlioms iki Kalėdų.
Puikus kalendorius visiems dykai.

KAPITALAS $200,000
PERVIRŠIS $25,000

Siųskit Pinigus Lietuvon
Savo gentims ir
Padarykit Linksmas Šventes
Sutcikdami jiems savo pinigišką paramą.

Musų bankas turi specijalį pinigų siuntimo skyrių, per kurį galite išsiųsti pinigus Lietuvon labai prieinama kaina. Lietuviai pas lietuvius!

BANKO TURTAS VIRŠ $1,800,000.00
Parankus — Stiprus — Saugus Bankas

VALDYBA
JOSEPH J. ELIAS, PREZ.
WM. M. ANTONISEN, VICE-PREZ.
JOHN I. BAGDŽIUNAS,
VICE-PREZ. IR KASIERIUS.

UNIVERSAL STATE BANK
3252 South Halsted Street Chicago, Illinois

VALANDOS—Kasdien nuo 9 ryto iki 3 po piet. Utarninko ir Subatos vakarais nuo 9 ryto iki 8:30 vakare.

PRANEŠIMAS APIE "INCOME TAX"

Pereitų Valstijų teisės reikalauja, kad kiekviena asmenis turinti metinės įplaukos: vedusi — $2000.00; nevedusi—$1000.00; privalo užsirašyti, valdžiai mokesčius—"INCOME TAX." Daugumas žmonių nėra detaliai su tomis teisėmis apsipažinę ir mokestinių blankų išpildyti nemoka; gi nekurios įplaukos yra nuo mokesčių atleidžiamos. Todėl, aš, dirbantis vienoje iš didžiausių Chicagos teisėse, įgijes didelį patyrimą, noriu tuomet su "Income Tax" blankų išpildymu gerai apsipažinę ir tinkamai jums patarnauti.

Rimieriai, draugijos ir klubai jeigu norite užvesti knygas ir rekordus tinkamuosius, kurie parodytų aiškiai ir greitai jusų finansinį stovį, kreipkitės pas mane užlaikydu ir peržiuriu knygas

VLADAS NORKUS
PAS
A. GRIGAS & COMPANY
REAL ESTATE, INSURANCE
FOREIGN EXCHANGE, LEGAL
DEPARTMENT, NOTARY PUBLIC

3114 SO. HALSTED STREET, PHONE BOULEVARD 4899

Pinigus Lietuvon
GALIMA SIŲSTI.
LIETUVIŲ PREKYBOS B-VE išmoka Lietuvoje
100 Auksinų už $5.00
t. y. 20 auksinų už kiekvieną dolierį.

Mes esame po valdžios kontrole ir kaucija. Persiuntimas gvarantuojamas.

Persiuntimą Jus Patis Kontroliuosite.

Mes išduosime Tamstai čekį kuri Tamsta pasiųsi pats laišku į Lietuvą. Su tuo čekiu Lietuvoje gaus pinigus. Šis budas yra greičiausis ir teisingiausis. Nieks pinigų negalės sulaikyti.

Siunčiant pinigus del persiuntimo, siųskite čekiu arba Money Orderiu paduodami aiški antraša to kam norite kad pinigai butu Lietuvoje išmokėti, taipgi pat paduok savo aišku antraša. Už persiuntimą nieko nereikia extra mokėti. Už kiekvieną dolierį kuri mums prisiųsite mes pasiųsime Lietuvon 20 auksinų.

Lietuviu Prekybos Bendrove
Room 505B
120 Tremont St., - Boston, Mass.